

Βοϊράνη

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΡΑΜΑΣ

ΕΛΛΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
1996
ΕΤΟΣ 60
Αριθ. Φύλλου
31

Σκέψεις για τη "Βοϊράνη"

Συνηθίζεται το τέλος του χρόνου να αποτελεί μια αφορμή για αναδρομή στο παρελθόν, για μια ανασκόπηση και αξιολόγηση των όσων έγιναν, για αναζήτηση των λόγων και των αιτίων αυτών που δεν έγιναν, για μια εσωτερική ενδοσκόπηση, ποιοι ήμασταν, πώς γίναμε, πώς πάμε...

Αν ο προβληματισμός αυτός, τις συμβολικές αυτές μέρες, είναι ειλικρινής και ουσιαστικός, τότε μεταβάλλεται σε γόνιμη αναζήτηση και αφετηρία για μια πιο δημιουργική μελλοντική πορεία: αν όχι αποτελεί ανούσια φλυαρία και απλά διαιωνίζει μια στασιμότητα.

Η "Βοϊράνη", η εφημερίδα του πολιτιστικού μας συλλόγου, που φέτος συμπλήρωσε πέντε χρόνια ζωής, ξεκίνησε δειλά μ' ένα τετρασέλιδο φύλλο και ελάχιστους συνεργάτες και έφθασε σήμερα να καλύπτει δέκα έξι σελίδες και το πιο ευχάριστο αξίωσε να έχει πολλαπλάσιους συνεργάτες, που κοσμούν τις στήλες της, ορισμένοι μάλιστα από τους οποίους είναι καθιερωμένοι στον πνευματικό χώρο του τόπου μας για την προσφορά τους στα γράμματα. Τα θέματά της, παρέμενα κυρίως από τη ζωή του χωριού, καλύπτουν κάθε πτυχή της, κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική.

Η πιο σημαντική όμως προσπάθεια είναι αυτή της καταγραφής της ιστορίας του, μέσα από ιστορικά στοιχεία, αφηγήσεις, φωτογραφίες και άλλα ντοκουμέντα, που ελπίζουμε ότι θα ολοκληρωθεί κάποτε με την έκδοση ενός καλαίσθητου ιστορικού λευκώματος, ως ελάχιστη συνεισφορά στη διατήρηση της μνήμης, όσων πέρασαν και δημιουργήσαν σ' αυτό, αλλά και πολύτιμη πηγή ιστορικής αυτογνωσίας των νεότερων γενεών.

Η προσπάθεια, για τη δημιουργία και συντήρηση της "Βοϊράνης", σίγουρα πρωτόγνωρη, δεν ήταν εύκολη ούτε ο δρόμος στρωμένος με ροδοπέταλα. Πιο δύσκολος όμως ήταν ο αγώνας για αποδοχή της, τόσο από τους συγχωριανούς όσο και από τους εκτός των τειχών, όταν είναι γνωστό ότι οι καιροί που ζούμε και τα ήθη που επικρατούν μεταξύ των ανθρώπων ευνοούν την άνθηση των κάθε λογής προκαταλήψεων, της αμφισθήτησης και της αδάσιμης αλλά και στείρας κριτικής.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι σήμερα η έκδοση της "Βοϊράνης" ξεπέρασε όλα τα πιο πάνω προβλήματα, έχει πείσει για τις προθέσεις της και έχει γίνει αποδεκτή στις ψυχές κυρίων όλων των συγχωριανών μας, που τη θεωρούν δική τους κατάκτηση, και δίκαια αισθάνονται περήφανοι γι' αυτήν.

Το βέβαιο είναι ότι η "Βοϊράνη" εκτός από την ποικιλόμορφη προσφορά της στους κατόκους, προβάλλει όσο τίποτα το χωριό μας προς τα έξω και συμβάλλει θετικά τόσο στη διαμόρφωση της σημειωνής εικόνας του, όσο και στη μελλοντική του εξέλιξη.

Αξίζει να σημειωθεί ιδιαίτερα και να επαινεθεί η συσπείρωση και ενεργοποίηση γύρω από την "Βοϊράνη" αρκετών νέων απόμνων του χωριού μας και κυρίως των μελών του Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου, οι οποίοι συμβάλλουν αποφασιστικά, ο καθένας με τον τρόπο του, στο σήστημα και τη διανομή της, όχι μόνο στα στενά πλαίσια του χωριού και του νομού, αλλά και σ' όλα τα μέρη της γης, όπου κατοικούν συγχωριανοί μας.

Θα πρέπει όμως παράλληλα να επισημανθεί και να καταγραφεί σαν μια αρνητική πτυχή αυτής της προσπάθειας η έλλειψη της επιθυμητής γραφτής επικοινωνίας κυρίως με τους εκτός χωριού συγχωριανούς μας (οργανωμένους ή μη), με παράδεση από μέρους τους των πολύτιμων γνώσεων αλλά και των προβλημάτισμάς τους, μέσα από επιστολές ή άλλες γραπτές ή και προφορικές ακόμη παρεμβάσεις τους, ώστε η "Βοϊράνη" να γίνει πιο ζωντανή και να αισθάνονται πιο δικαιωμένοι όσοι έχουν την ευθύνη έκδοσής της, για την ανταπόκριση που έχουν.

Και βέβαια θα πρέπει οπωσδήποτε να στηματιστεί η μη καταβολή από τους περισσότερους αναγνώστες της της μικρής επήσιας συμδρομής τους, γεγονός πιστεύουμε που οφείλεται σε αμέλειά τους, αλλά σίγουρα δημιουργεί πλήθος προβλημάτων που έχουν σχέση με την κάλυψη των δαπανών έκδοσης και αποστολής της.

Δυστυχώς οι σχετικές εκκλήσεις που γίνονται συνέχως δε βρίσκουν ανταπόκριση, γεγονός που εύλογα θα οδηγήσει κάποτε στην οδυνηρή απόφαση της διακοπής της έκδοσής της για οικονομικούς λόγους.

Η διόλου τιμητική για όλους μας, τέτοια ενδεχόμενη έξελιξη γίνεται πιο τραγική, όταν πλέον είναι ορατή σ' όλους η θέληση μας να αυξήσουμε το μέγεθος και την ύλη της (πράγμα που σημαίνει πρόσθετη έξοδα) και να προσφέρουμε σ' όλους τους συγχωριανούς ό,τι μπορεί να τους διευκολύνει στις καθημερινές τους σχέσεις, όπως γίνεται σ' αυτό το ύψιλον με τη δωρεάν προσφορά ενός πλήρως ενημερωμένου τηλεφωνικού καταλόγου.

Πολλά πιστεύω ότι θα μπορούσαν να γραφούν ακόμη σαν σκέψεις, θετικές και αρνητικές, για το δύσκολο εγχείρημα που με αιληθινή διάθεση προσφοράς για το γενικό καλό, βαθήκαμε να υλοποιήσουμε όσοι με οποιοδήποτε τρόπο συμβάλλουμε στην έκδοση της "Βοϊράνης". Ειλικρινά θα θέλαμε να τις δούμε και να τις δημοσιεύσουμε όλες, πράγμα που ελπίζουμε να γίνει στο μέλλον, με μόνο γνώμα τη διάθεση για δελτίωσή της.

Σήμερα με αφορμή αυτές τις ώρες της γέννησης του Χριστού και της αλλαγής του χρόνου που αποπνέουν σ' όλους τους ανθρώπους, όπου γης, ένα ιδιαίτερο συμβόλισμο, εκθέσαμε με ειλικρίνεια κάποιες κυριαρχες σκέψεις μας για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της αγαπημένης μας "Βοϊράνης" με την πίστη ότι θα αγγίξουν τις ευαίσθητες χορδές κάθε συγχωριανού μας, και θα συμβάλλουν θετικά σε μια νέα πιο ελπιδοφόρα πορεία της.

K.K.K.

ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΜΑΣ

Το μπλόκο των αγροτών της περιοχής μας στα μάρμαρα "Σκαρή"

Όλη η Ελλάδα έζησε και συνεχίζει να ζει ακόμη και σήμερα την πρωτόγνωρη κινητοποίηση των αγροτών, που με την παρέλευση των ημερών και την αρνητική στάση της πολιτείας, μεταβλήθηκε σε καθολική εξέγερση.

Οι αγρότες μας απογοητευμένοι και αγανακτισμένοι από τη πολυετή συσσώρευση των μεγάλων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, αλλά και την έλλειψη σοβαρής διάθεσης επιλυσής τους, από τις εκάστοτε κυβερνήσεις, εξαναγκάστηκαν να βγουν στους δρόμους με τα τρακτέρ τους, δίνοντας τη μάχη τους με το τελευταίο μέσο που διέθεταν δηλαδή τη δυναμική κινητοποίηση.

Είναι γνωστό ότι όλοι σχεδόν οι κεντρικοί δρόμοι της Ελλάδας "μπλοκαρίστηκαν" με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί σωρεία σοβαρών προβλημάτων, κυρίως στην ομαλή διακίνηση αγαθών, γεγονός που στοίχισε και στοιχίζει δεκάδες δις καθημερινά.

Δυστυχώς η στάση της κυβέρνησης ήταν όχι μόνο αρνητική αλλά και προκλητική. Αντί να προβλέψει εξ αρχής τη δυναμική των κινητοποιήσεων και να δειξεις κατανόηση στα προβλήματά τους, την άφησε να εξελιχθεί αναμένοντας τον εκφυλισμό της και αντιμετώπισε με κακοποιεία τόσο τις αιτίες που ώθησαν τους αγρότες στο ξεσήκωμα τους, όσο και την ειλικρινή πρόθεσή τους να συζητήσουν διαλακτικά πάνω στα δίκαια αιτήματά τους.

Γνώμη μας είναι ότι ήταν ένα μεγάλο λάθος, όπως λάθος ήταν και η άρνηση του πρωθυπουργού να συζητήσει μάζι τους, πρόσωπο με πρόσωπο.

Ο πρωθυπουργός όφειλε να δειξεις κατανόηση και να αγκαλιάσει τους αγρότες που αποτελούν, όπως λέγεται απ' όλους, τη ραχοκοκαλί του έθνους και την πιο αδικη-

μένη τάξη των ανθρώπων από την δημιουργία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Θα έπρεπε να γνωρίζει ότι τα χρόνια και διαφρωτικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας, δεν πρέπει και δεν μπορούν να επιλυθούν ερήμην τους, σε κάποια ευρωπαϊκά γραφεία, αλλά μαζί τους και με την συνεργασία τους.

Σήμερα ένα μέρος από τους εξεγερμένους αγρότες εγκατέλειψε τα "μπλόκα" με την πίκρα και την απογοήτευση ζωγραφισμένη στα χείλη, ενώ ένα άλλο μέρος συνεχίζει να δίνει την μάχη. Ισως τις μέρες που θα διαβάζονται τούτες οι γραμμές κι αυτοί να έχουν ηττηθεί από τις δυνάμεις τις φύσης αλλά και τις υποβολιμαίες εσωτερικές αντιπαλότητες.

Έχουμε την γνώμη όμως ότι δεν θα πρόκειται για ήττα, όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα των κινητοποιήσεων τους. Αυτό που πέτυχαν οι αγρότες με την πρόσφατη εξέγερσή τους, ήταν το ύψωμα μιας ενωμένης φωνής, πέρα και έξω από κομματικές προκαταλήψεις, αλλά και απαλλαγμένοι από την εξάρτησή τους από τους μόνιμα παρεπιδημούντες στον τόπο μας, εργατοπατέρες.

Αυτή η αποφασιστική και σθεναρή συνένωσή τους στον αγώνα για τη διεκδίκ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Επιμέλεια: Χρήστος Μπαρούδης

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Από την εμφάνιση του χορευτικού μας στη Βουλγαρία

Το Σάββατο 16, Κυριακή 17 και Δευτέρα 18 Νοεμβρίου 1996 πραγματοποίησε ο σύλλογός μας επίσκεψη στη Βουλγαρία όπου έλαβε μέρος σε μια σειρά εκδηλώσεων. Η επίσκεψη έγινε μετά από πρόσκληση του δημάρχου του Γκότσε Ντέλτεφ (Άνω Νευροκόπιου). Η ελληνική αντιπροσωπεία ήταν πολυμελής. Εκτός του συλλόγου μας συμμετείχε και ο πολιτιστικός

σύλλογος Πετρούσας. Επικεφαλής της αποστολής ήταν η Πρόεδρος της Νομαρχιακής Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης - Κοινωνικού Τομέα κ. Αλεξάνδρα Πετρίδου.

Στην αποστολή - αντιπροσωπεία εκτός των μελών των χορευτικών τμημάτων συμμετείχαν ο πρόεδρος της Κοινότητάς μας κ. Ν. Παπαδόπουλος, το μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου κ. Μόρφης Κωνσταντινίδης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Πετρούσας κ. Ντεμίρης Αθανάσιος, μέλη του Δ.Σ., του πολιτιστικού συλλόγου Πετρούσας και οι υπεύθυνοι αθλητισμού - πολιτισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Δράμας.

Η πρόσκληση του Δημάρχου του Γκότσε Ντέλτεφ προς τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δράμας, σχετίζεται με τη διάθεση που υπάρχει από τις δύο πλευρές για ενδυνάμωση της φιλίας του βουλγαρικού με τον ελληνικό λαό, καθώς και με τη μεγαλύτερη δυνατή προώθηση πολιτιστικών, κοινωνικών, μορφωτικών, επιστημονικών ακόμη και εμπορικών ανταλλαγών. Το πρόγραμμα της επίσκεψης είχε ως εξής:

- Σάββατο πρωί 16 Νοεμβρίου: αναχώρηση για Βουλγαρία

- Σάββατο μεσημέρι: υποδοχή των Ελλήνων καλεσμένων στα σύνορα Ελλάδας - Βουλγαρίας από το δήμαρχο και επισήμους του δήμου Γκότσε Ντέλτεφ.

- Ακολούθησε η κατάλυση της αποστολής σ' ένα πολύ όμορφο ξενοδοχείο 15 χιλ. μακριά από την πόλη μέσα σ' ένα πολύ ωραιό δάσος.

- Δευτέρα πρωί: επιστροφή στην Δράμα.

μα: Σύσκεψη και συνομιλίες των τοπικών αρχών με τους συνδούς της αποστολής. Η σύσκεψη αφορούσε κυρίως την διάνοιξη του τελωνείου Εξοχής. Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης έγινε ανταλλαγή δώρων - πλακετών.

- Σάββατο βράδυ: πραγματοποιήθηκαν σε μια πολύ όμορφη αίθουσα πολιτιστικές εκδηλώσεις, με τη συμμετοχή των δραμινών πολιτιστικών συλλόγων και βουλγαρικών. Και τα δύο ελληνικά συγκροτήματα απέσπασαν το ζωηρό χειροκρότημα του κοινού. Εντύπωση ζωηρή προκάλεσαν στα μέλη της ελληνικής αποστολής τα βουλγαρικά συγκροτήματα. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης έγινε ανταλλαγή χαιρετισμών και αναμνηστικών δώρων.

Μετά την εκδήλωση τα μέλη της αποστολής πήγαν στο ξενοδοχείο και εκεί ακολούθησε γλέντι με παραδοσιακά όργανα ελληνικά και βουλγαρικά.

- Κυριακή πρωΐ: Η αποστολή παρακολούθησε πανηγυρική Θεία Λειτουργία, όπου χοροστάτησε ο Μητροπολίτης Ναθαναήλ. Ακολούθησε επίσκεψη της αποστολής σε δημοτικά ιαματικά λουτρά.

- Κυριακή απόγευμα: Η αποστολή επισκέφτηκε ένα κέντρο νεότητας όπου έγινε ανταλλαγή απόψεων και αναμνηστικών και στην συνέχεια ακολούθησαν πολιτιστικές εκδηλώσεις σ' ένα πρόστιο του Γκότσε Ντέλτεφ.

- Κυριακή βράδυ: επίσημο δείπνο προς τιμή της αποστολής με την παρουσία όλων των επισήμων αρχών της περιοχής.

- Δευτέρα πρωί: επιστροφή στην Δράμα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

επιμέλεια: Νούλα Κιαμουρίδου

ΘΑΝΑΤΟΙ

1. Παπαδοπούλου Μαρία του Ξενοφώντος και της Αναστασίας γεννήθηκε το 1928 και απεβίωσε στις 30.10.96.

2. Τουτουντζόγλου Μιχαήλ του Αναστασίου και της Σταυρούλας γεννήθηκε το 1896 και απεβίωσε στις 23.10.96.

ΓΑΜΟΙ

1. Ψαθάς Χρήστος του Ιωάννη και της Κανέλας μετά της Κυριακίδου Τιμόκλειας του Κων/νου και της Μαρίας στις 10.11.96.

2. Φεσατίδης Ιωάννης του Χαραλάμπους και της Ευδοξίας μετά της Μιχαηλίδου Μαρίας του Ιωάννη και της Δέσποινας στις 2.11.96.

3. Βαξεβάνης Αριστείδης του Σταύρου και της Στέλλας μετά της Σουσαμίδου Ιουλίας του Αλκιβιάδη και της Φωτεινής στις

26.10.96

4. Μηλόπουλος Βασίλειος του Παναγιώτη και της Στέλας μετά της Συμεωνίδου Σοφίας του Γεωργίου και της Παρθένας στις 12.10.96

5. Νεοφυτίδης Γεώργιος του Αρχιμήδη και της Ελισάβετ μετά της Αγαθαγγελίδου Ευθυμίας του Αναστασίου και της Σαΐας στις 12.10.96

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1. Λούκας - Νικόλαος Τσιγαλόγλου του Κυριάκου και της Ιρκύκαρντ γεννήθηκε στις 2.11.96 στο Μόναχο Γερμανίας

2. Αυγερινάκης Γρηγόριος του Αθανασίου και της Γεωργίας γεννήθηκε στις 17.8.96 στο Ουλμ Γερμανίας.

3. Παπαδοπούλου Μαρία του Πέτρου και της Θοεδώρας γεννήθηκε στις 22.6.96 στο Ρόττλινγεν Γερμανίας.

Δημοπράτηση του Πολιτιστικού Κέντρου

Η αποθήκη όπως είναι σήμερα

● Επί χρόνια τώρα η "Βοϊράνη" αγωνίζεται μ' όλες τις δυνάμεις της να αναπαλαιωθεί η παλιά καπναποθήκη, που αποτελεί ιδιοκτησία του συλλόγου, έτσι ώστε να στεγάσει τα διάφορα τμήματα του και ν' αποτελέσει τη στέγη ενός πνευματικού κέντρου που τόσο το έχει ανάγκη το χωριό μας.

Na loipόn πou οi πrospáthieis autéis épiasai tópo.

Tην 25.11.96 égine σtηn koinóteta tou χωριού diaγwñsimos γia tηn anádei-xi anadóχou ektele-sēsou tou érgou "Apokatástaθe Poli-tistikoú Kéntrou" pioúpoloγismou 15.000.000 drx.

Anádoχos orístη ke o erγoláðbos Drámaς Athanásios Zakhariádēs, o opoiois tha ergaσtei pánw se σchédia tηs TYDK Drámaς me χróno pe-rátwsths tou érgou 30 ηmérēs. O kathé-naς antilambánetai óti prókeita γia éna idiaítēra σηmañtikó érgo γia to χωriό maς κai to politi-smo maς, pou to xai-reitízoume me idiaítē-ro h̄arā κai ikav-o-poiēst̄. Lóγo tηs so-barot̄tās tou tha epanélthoume me pe-riσsóterea stoixeia sto epómēno phyllo tēs "Boīrānē".

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

H koinóteta tou χωriού, o politi-stikoú súllogos kai η "Boīrānē" maži me tis γiort-a-tistikés euschéis touς prosoférōn dworeán σ' olous touς suγχariavouς maži me to phyllo tēs "B" évan plήrōws enηmerawen-to tōpikó tēlefōniko katálōgo, me x̄ristimá tēlefōná tou χωriού kai tou Nomou.

- Gíne te olou sundrometēs tēs Boīrānē - Díafhmi stéite me-sa apó tē Boīrānē - Prosoférēt̄ ston tópo sas kai ston eautó sas

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη, δεν επιστρέφονται

Ηλεκτρονική στοιχειωθεσία, φίλμ, μοντάζ, εκτύπωση

OFFSET Τυπογραφείο ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΝΤΥΠΑ

★ **ΑΣΤΗΡ ΗΛΙΑ Δ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ ΑΜΥΝΤΑ 46 & ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 39 ΔΡΑΜΑ τηλέφωνο 32.807 με τα πλέον σύγχρονα μηχανήμata Γραφικών Τεχνών**

ΑΡΘΡΑ - ΑΠΟΨΕΙΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ: 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΤΟ ΦΤΩΧΟΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΒΙΖΩΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Του Δημήτρη Μανθόπουλου, λογοτέχνη

Οι επέτειοι προσφέρουν τη δυνατότητα για ανασκάλεμα της μνήμης. Κι όταν αφορούν ανθρώπους της Τέχνης, δίνουν την ευκαιρία στους μελετητές της να επιχειρήσουν μιαν ακόμη και ίσως πληρέστερη προσέγγιση με το έργο τους. Και μάλιστα από άλλη οπτική γωνία και διαφορετικό πρίσμα, απ' αυτό που ο χρόνος στο μεταξύ έχει δημιουργήσει.

Δίνουν, επίσης, το ερέθισμα σε όσους δεν ασχολήθηκαν με τους τιμώμενους - και ιδιαίτερα στους νεότερους - εφόσον το επιθυμούν, να τους γνωρίσουν καλύτερα. Ασφαλώς δε αποτελούν κι έκφραση οφειλόμενης τιμής προς εκείνους που με την πνευματική τους προσφορά συνέβαλαν στην ανάδειξη και ανάπτυξη του πολιτισμού μας.

Ένας τέτοιος πολύ σημαντικός στο χώρο της λογοτεχνίας μας, είναι ο Θρακιώτης ποιητής - πεζογράφος και αισθητικός Γεώργιος Βιζυηνός, που η συμπλήρωση εκατό χρόνων από το δραματικό του τέλος έδωσε την ευκαιρία, με πρωτοβουλία Θρακικών και Λογοτεχνικών Σωματείων, ώστε το 1996 να ανακηρυχθεί "έτος Βιζυηνού". Αυτό είναι πολύ σημαντικό, αν αναλογιστεί κανείς πως ο Βιζυηνός δεν έτυχε ως σήμερα την ανάλογη με την αξία του έργου και της προσφοράς του αναγνώριση, η οποία πάντως, και στο μέτρο που του αποδόθηκε, ήρθε μεταθανάτια.

Κι όμως ο Βιζυηνός υπήρξε από τους σπουδαίοτερους δημιουργούς, θεμελιώτης της αφηγηματικής μας πεζογραφίας και πατέρας του νεοελληνικού διηγήματος, αλλά και από τους πρωτοπόρους της

γενιάς του στο γλωσσικό ζήτημα, πρόδρομος του Ψυχάρη και των άλλων δημοτικιστών.

Ξεκίνησε γράφοντας στην καθαρεύουσα, αλλά προσανατολίστηκε στη δημοτική. Οι αφηγήσεις των προσώπων σε όλα του τα πεζογραφήματα, καθώς και αυτούσια διηγήματα όπως το παιδικό "Ο Τρόμαρας" είναι γραμμένα στη δημοτική. Επίσης πολλά από τα ποιήματά του και φυσικά όλα όσα απευθύνονται στα παιδιά. Το γλωσσικό ζήτημα τον απασχόλησε σοβαρά από την παιδαγωγική και την ψυχολογική του πλευρά κι αυτό είναι το αντικείμενο της ψυχολογικής του μελέτης με τίτλο: "Διατί η μηλιά δεν έγινε μηλέα".

Γεννήθηκε στη Βιζύη της Αν. Θράκης το 1849. Η φτώχεια κι η ορφάνια σημάδεψαν από την αρχή τη ζωή του. Πέντε μόλις χρονών χάνει τον πατέρα του κι η άμοιρη μάνα του, μια ταπεινή κι αγράμματη γυναίκα του λαού, αναλαμβάνει καρτερικά ν' αναστήσει τα ορφανά της, μέσα στη δυστυχία και τον πόνο. Τη μάνα αυτή την ηρωίδα, πάντα τη θυμάται ο Βιζυηνός στα έργα του. Καθώς και τον αγαθό γέρο παππού του, που τα παραμύθια κι οι διηγήσεις του, οι βγαλμένες από τις εθνικές παραδόσεις και τους θρύλους, θέρμαιναν την ψυχή του μικρού εγγονού, καλλιεργούσαν τη φαντασία του και τη φυσική λογοτεχνική προδιάθεση και του πρόσφεραν το χαρακτηριστικό, προσωπικό ελκυστικό αφηγηματικό ύφος, που απολαμβάνει κανείς διαβάζοντας τα έργα του.

Δωδεκάχρονος μόλις στέλνεται στην Κωνσταντινούπολη κοντά σ' ένα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ

Αποκλειστικό Δ' Δέσμης
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
ΕΚΘΕΣΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ

4/μελή τμήματα Α' - Β' - Γ' Λυκείου - Αποφοίτων

Υπεύθυνος σπουδών
ΦΙΛΗΜΩΝ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, Οικονομολόγος

Γ. ΘΕΟΤΟΚΑ (ΠΛΑΤΕΙΑ ΧΑΝΘΟΥ
546 21 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 281.400 - 284.059

θείο του και γίνεται ραφτάκι. Για λίγο όμως. Ο θείος πεθαίνει κι ο μικρός Γιωργής τώρα παίρνει το δρόμο για την Κύπρο, όπου θα γίνει υποτακτικός του δεσπότη. Ρασοφορέμενος αναγνώστης ο νεαρός απόκληρος της Βίζας περνά εδώ και τέσσερα χρόνια κι δοκιμάζει τα πρώτα νεανικά σκιρτήματα της καρδιάς για μια όμορφη γειτονοπούλα. Αυτό όμως αποτελεί μέγα "αμάρτημα" για ένα καλογεροπαιδί, γι' αυτό και του επιβάλλεται αυστηρό επιτίμιο: Σαράντα ημέρες νηστεία με ξερό ψωμί, μετάνοιες και προσευχή.

Αργότερα φοιτά στη γνωστή Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Η γνωριμία του εδώ με τον καθηγητή του, τον τυφλό ποιητή Ηλία Τανταλίδη, θεωρείται αποφασιστική για τη μετέπειτα λογοτεχνική του πορεία. Ο Τανταλίδης που ανακαλύπτει το ποιητικό ταλέντο του μαθητή του μέσα από τους στίχους των πρωτολείων του, τον καθοδηγεί και τον παρατρύνει. Έτοις βλέπουν το φως της δημοσιότητας τυπωμένα σε βιβλίο τα πρώτα του ποιήματα, που εντυπωσιάζουν μεταξύ των άλλων και το γνωστό Θρακιώτη, μεγάλο ευεργέτη Γ. Ζαφίρη, του οποίου κερδίζει τη συμπάθεια.

Αυτός αναλαμβάνει και τα έξοδα των από δω και πέρα σπουδών του Βιζυηνού, ο οποίος φλέγεται για μόρφωση. Φοιτά στη φιλολογική σχολή του πανεπιστημίου των Αθηνών και στη συνέχεια στα πανεπιστήμια της Γοτίγγης (από το οποίο το 1881 αναγορεύεται διδάκτορας της φιλοσοφίας), του Βερολίνου και της Λειψίας, όπου σπούδασε φιλοσοφία και αισθητική, ενώ συμπληρώνει τις σπουδές του στο Λονδίνο και το Παρίσι το 1884 που ο θάνατος του Ζαφίρη τον

υποχρεώνει να γυρίσει στην Ελλάδα.

Στο διάστημα αυτό γράφει στίχους, θέατρο, πεζά. Κερδίζει μάλιστα πρώτο βραβείο σε θεατρικό διαγωνισμό με το έργο του "Κόδρος", στο δε ποιητικό διαγωνισμό, τον πολύ γνωστό την εποχή εκείνη "Βουτσιαίο", η ποιητική του συλλογή "Βοσπορίδες αύρες" πρωτεύει, αφήνοντας πίσω μεγάλους ποιητές, όπως τον Κ. Ραγκαβή και τον Αγγ. Βλάχο.

Η δυναμική εμφάνιση στο χώρο της τέχνης του άγνωστου, εκτός αστεως και εθνικών συνόρων νέου δημιουργού, προκαλεί αντίδραση στο (πάντοτε) Αθηνοκεντρικό λογοτεχνικό κατεστημένο και παρασέρνει τους μικρόψυχους εκφραστές του σε μικρότερες και κακόβουλη αδιαφορία, που συνετέλεσαν ώστε η αναγνώριση να αργήσει πολύ.

Η επιστημονική του όμως αξία δεν είναι δυνατόν να αμφισβηθεί μετά από τόσο λαμπρές σπουδές και αξιολογότατα επιστημονικά συγγράμματα, οπότε και ανακρύψεται παμψηφεί υφηγητής στο μάθημα της ιστορίας της φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο της Αθήνας. Ωστόσο όμως όχι καθηγητής όπως θα το άξιζε. Ο ταπεινής καταγωγής ξενόφερτος Βιζυηνός τη φορά αυτή προκαλεί με την παρουσία του το "ευγενές" καθηγητικό κατεστημένο. Έτοις αναγκάζεται να διδάξει σε διάφορα γυμνάσια της Αθήνας φιλοσοφικά μαθήματα και στο τέλος δραματολογία στο Ωδείο.

Η ψυχική του όμως υγεία κλονίζεται. Η έμφυτη ευαισθησία του, η ανασφάλεια που του προκάλεσε ο θάνατος του ευεργέτη του, η συμπεριφορά πολλών ομοτέχνων του του δημιουργούντων έντονες μελαγχολίες και άλλοτε πάλι κάποιες έμμονες ιδέες, με αποκορύφωμα της ψυχοπάθειάς του τον απελπισμένο και αρρωστημένο μυστικό του έρωτα για μια δεκατετράχρονη μαθήτριά του, που τον οδηγεί στο

δρομοκαΐτειο Ψυχιατρείο. Οπου μετά τέσσερα έτη ψυχικών μεταπτώσεων και φωτεινών διαλειμμάτων, στη διάρκεια των οποίων έγραψε αρκετούς από τους καλύτερους στίχους του, πέθανε στις 15 Απριλίου του 1896.

Ος ποιητής ο Γ. Βιζυηνός έγραψε στίχους γεμάτους ευαισθησία και λεπτότητα, που αποπνέουν χαρούμενη, τις πιο πολλές φορές, και παιχνιδιάρικη διάθεση, με θέματα της καθημερινότητας. Για την εποχή του ήταν στίχοι που φανέρωναν μια καινούρια ποιητική άποψη. Μίλησε με διαίτερη τρυφερότητα προς το παιδί, γράφοντας ποιήματα που για πολλά χρόνια, μέσω των σχολικών βιβλίων κυρίως, έτερψαν και γαλούχησαν τα Ελληνόπουλα. Μερικά μάλιστα επέζησαν μέχρι σήμερα.

Όμως ο Γ. Βιζυηνός είναι κυρίως διηγηματογράφος. Στα έργα του παρούσα πάντοτε η ανθρωπιά, η πονεμένη τρυφερότητα, ένα μόλις διακρινόμενο χιούμορ, κάπου - κάπου μια διάθεση για ειρωνία. Όλα όμως δοσμένα με τέτοιο τρόπο ώστε στην ουσία να διατηρούν το δραματικό υπόβαθρο.

Κυρίαρχο γνώρισμα της πεζογραφικής του δημιουργίας το βιωματικό στοιχείο. Καταγράφει παιδικές μνήμες, εικόνες της ζωής του χωριού του και των χωριών της Θράκης, με όλα τα γνωρίσματα των κλειστών και φωτικών κοινωνιών: Τα ήθη τους, τις δοξασίες και τις προλήψεις, την προσήλωση στις παραδόσεις κλπ.

Σε τρία τουλάχιστον από τα πιο γνωστά διηγήματά του: "Το αμάρτημα μητρός μου", "Το μόνο

STREET CLUB

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

*
ΤΗΛ. (0521) 68.734 ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Από την ζωή των Δημοτικών μας σχολείων

A' Δημοτικό Σχολείο

Επιμέλεια: Νίκη Γιουβάντσιου - Τελλίδη, δασκάλα

● Στις 18 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε ημερήσια εκδρομή του σχολείου μας στη Θεσσαλονίκη. Επισκεφτήκαμε το Αρχαιολογικό Μουσείο, και το Μουσείο του Λευκού Πύργου. Οι μαθητές έμειναν κατάπληκτοι μπροστά στους θησαυρούς της Βεργίνας και στις υπέροχες βυζαντινές εικόνες.

Η εκδρομή, ήταν προσφορά του Συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων.

● Στις 25 Οκτωβρίου στο σχολείο μας γιορτάστηκε η επέτειος της Εθνικής μας γιορτής. Ακούστηκαν τραγούδια, ποιήματα και από την μαθήτρια της Δ' τάξης, Χ' Λαζάρου Σταματία "Αναμνήσεις από τα χρόνια της μαύρης κατοχής", του παππού της Βασίλη Χ' Λαζάρου.

● Γιορτάστηκε και φέτος η επέτειος του Πολυτεχνείου, με ποιήματα, τραγούδια, έκθεση φωτογραφικού υλικού και κατάθεση λουλουδιών από τους μαθητές, στο ηρώο του χωριού μας.

● Το προσωπικό του σχολείου και ο διευθυντής στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης επέλεξαν για φέτος να ασχοληθούν με τον "εξωραϊσμό του αυλείου χώρου του σχολείου".

Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με την επιλογή του θέματος και άρχισαν αμέσως τις εργασίες.

Σκάλισαν τα κηπάκια που είναι μπροστά από το σχολείο, ξερίζωσαν ότι παλιό και άχρηστο υπήρχε, έφεραν φρέσκο χώμα και κοπριά και έσπειραν βολβούς της εποχής.

Φιλοδοξούν να το κάνουν πολύ όμορφο το σχολείο τους, αφού βρίσκεται στο κέντρο του χωριού και πρέπει να είναι το κόσμημά του.

Τους το ευχόμαστε.

Για μικρά παιδιά

1. Ο Αι Βασίλης βάζει αγγελία
- Συγγραφέας: ΝΟΕ ΠΑΡΑΙΣ
- Εκδόσεις: ΜΙΝΩΑΣ
2. Μυστικό του Αι Βασίλη
- Εκδόσεις Ανέμη
3. Άγια Νύχτα (διάφανο μουσικό βιβλίο)
- Εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ
4. Ο Συμεών και η Άγια Νύχτα
- Εκδόσεις Μαργαρίτα
5. Κάθε Πρωτοχρονιά
- Εκδόσεις Μαργαρίτα
6. Αληθινός Αι Βασίλης

Βιβλία Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς

της Ευθυμίας Εμμανουηλίδου δασκάλας

17. Χιονισμένα Χριστούγεννα
Εκδόσεις Αγκυρά
18. Το αρκουδάκι των Χριστουγέννων
Εκδόσεις: Αγκυρά
19. Το πιο όμορφο Χριστουγεννάτικο δέντρο
Εκδόσεις Αγκυρά
20. Νύχτα των Χριστουγέννων
(βιβλία από χαρτόνι)
Εκδόσεις: Πατάκη
21. Το αστέρι των Χριστουγέννων
Συγγραφέας: Ευγενία Φακίνου
22. Γιορτάζοντας στον τόπο μου τα Χριστούγεννα
Εκδόσεις: Κέδρος
23. Το ταξίδι του Αι Βασίλη (τρισδιάστατο)
Εκδόσεις: Πατάκη, Σειρά: Grandreas
15. Το ταξίδι του Αι Βασίλη (τρισδιάστατο)
Εκδόσεις: Πατάκη, Σειρά: Grandreas
16. Πρώτα Χριστούγεννα
Εκδόσεις ΑΝΕΜΗ

Για μεγάλα παιδιά

1. Η Γέννηση του Χριστού
Συγγραφέας: Γιάννης Σμυρνιώτης
Εκδόσεις: ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗ
2. Ελληνικά διηγήματα Χριστουγεννάτων και Πρωτοχρονιάς α' και β' τόμος
Ανθολόγηση: Γαλάτεια Γρηγοριάδη - Σουρέλη και Μάνος Κοντολέων
3. Πραγματικά αληθινές Χριστουγεννάτικες ιστορίες
Συγγραφέας: Μάργκετ Ρετηχ
4. Χριστουγεννάτικα παραμύθια και τραγούδια
Εκδόσεις ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗ
5. Χριστουγεννάτικα Διηγήματα Ελλήνων Συγγραφέων
τ. α' και τ. β'
Εκδόσεις: Gutemberg
6. Πρωτοχρονιάτικα Διηγήματα
Συγγραφέας: Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

- Εκδόσεις Αγκυρά
15. Χριστουγεννάτικο τριψύλλι
 - Συγγραφέας: Αλκη Γουλιμή
 - Εκδόσεις Αγκυρά
 16. Παλιά Χριστουγεννάτικα ήμη και έθιμα
 - Εκδόσεις ΠΑΠΑΔΗΜΑ
 17. Το πνεύμα των Χριστουγέννων
 - Συγγραφέας: Τσαρλς Ντίκενς
 - Εκδόσεις Αγκυρά
 18. Διηγήματα Χριστουγέννων - Πρωτοχρονιάς και Φώτων
 - Ανθολόγηση: Χάρης Σακελλαρίου
 - Εκδόσεις: Καστανιώτη

Α πότη ζωή του χωριού

Με αφορμή τη δημιουργία εργοστασίου εμποτισμού ξυλείας

"Πέρασε η εποχή των ατόμων, τώρα είναι η εποχή της συλλογικής προσπάθειας"

Από τις δηλώσεις του κ. Εμφιετζόγλου στην τελετή ανακήρυξής του σε επίτιμο δημότη της κοινότητάς μας,

Από την τελετή προς τιμή του κ. Εμφιετζόγλου

γράφει η
Δήμητρα Μαντζιώρη

Την Κυριακή 10 Νοεμβρίου ο πρόεδρος της κοινότητάς μας, κ. Νίκος Παπαδόπουλος, ανακήρυξε το γνωστό επιχειρηματία κ. Εμφιετζόγλου, σε επίτιμο δημότη του Αγίου Αθανασίου. Η εκδήλωση έλαβε χώρα στην κοινωνική ταβέρνα του κ. Ξανθόπουλου. Αφορμή της διοργάνωσης αυτής της τιμητικής τελετής, υπήρξε η μετοχική συμμετοχή του κ. Εμφιετζόγλου στη δημιουργία της μονάδας εμποτισμού ξύλινων εναέριων κυλωνών σε έκταση πενήντα στρεμμάτων, που παραχωρεί η κοινότητά μας.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Σεβασμότατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος, ο Νομάρχης Δράμας κ. Δημητριάδης, οι βουλευτές κ.κ. Ευμορίδης και Παπαδόπουλος, ο αστυνομικός διευθυντής Δράμας και πολλοί άλλοι επίσημοι, καθώς και πλήθος απλού κόσμου.

Στην καθιερωμένη χαιρετιστήρια ομιλία του ο πρόεδρος της κοινότητάς μας, αφού ευχαριστήσει τους παρισταμένους που τίμησαν το γεγονός, αναφέρθηκε με συντομία στις μέχρι τώρα επιχειρηματικές δραστηριότητες του κ. Εμφιετζόγλου και στα ενδιαφέροντά του γενικότερα.

Στη συνέχεια τον λόγο

πήρε ο επιχειρηματίας, ο οποίος με τη σειρά του εξέφρασε τη μεγάλη του χαρά που βρέθηκε έστω και για λίγο στην όμορφη επαρχιακή κοινότητά μας.

Ακολούθησε η ανακήρυξη του, από τον πρόεδρο κ. Παπαδόπουλο σε επίτιμο δημότη του Αγίου Αθανασίου, και κατόπιν οι δύο πλευρές προέβησαν στην ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων.

Πέρα όμως από το τυπικό μέρος της εκδήλωσης, αξίζει να σταθούμε στα δύο δήλωση του κ. Εμφιετζόγλου. Αρχικά εξήγησε τους λόγους που τον "έπεισαν" ν' απαντήσει θετικά στην πρόταση που του έγινε, για να συμμετάσχει ως μέτοχος στην επιχείρηση αυτή. Ο πρώτος, λοιπόν, λόγος ήταν το γεγονός πως οι τοπικοί φορείς ανέλαβαν μια τόσο σημαντική πρωτοβουλία χωρίς να καταφύγουν, όπως είθισται, στο κράτος για βοήθεια, χωρίς να "μεψυμοιρούν", είπε, χαρακτηριστικά.

Πράγματι πρόκειται για μια αξέπανη ενέργεια που φανερώνει και υπόσχεται, τουλάχιστον προς το παρόν, ωριμότητα, συνέπεια και υπευθυνότητα. Το γεγονός ότι οι άνθρωποι που που συμμετέχουν σ' αυτήν την προσπάθεια δεν περίμεναν από το έρημο το κράτος, που τι να πρωτοκάνει πια και αυτό, να φροντίσει να γίνει πραγματικότητα το όραμά

τους, τους τιμά αλλά και τους δεσμεύει ταυτόχρονα.

Ένας άλλος λόγος, σημείωσε ο κ. Εμφιετζόγλου, που τον ώθησε να πει το "ναι" ήταν πως η συλλογική αυτή προσπάθεια που φιλοδοξεί ν' αποκτήσει σάρκα και οστά, αποτελεί για τον ίδιο ένα "πείραμα". Άκρως ενδιαφέροντα τα όσα δήλωσε: "Θέλω να δω μπορούμε εμείς οι Έλληνες να συνεργαστούμε; πέρασε η εποχή των ατόμων, πέρασε η εποχή των Ωνάστρων. Τώρα είναι η εποχή της συλλογικής προσπάθειας. Μπορούμε όλοι μαζί ν' αφήσουμε τα μαλώματά μας και να κάνουμε παρέα ένα έργο"; Θυμίζουμε πως στη δημιουργία αυτής της μονάδας συμμετείχαν επίσης ως μέτοχοι, δασεργάτες του Ν. Δράμας, δασικοί συνεταιρισμοί και η Ε.Α. Συν/σμών Δράμας.

Πόσο εύστοχες αλληθειαίς οι παραπτηρήσεις αυτές του κ. Εμφιετζόγλου. Σ' αυτήν την προσπάθεια παίρνουν μέρος πολλοί άνθρωποι και από διαφορετικούς χώρους. Εύλογο είναι λοιπόν το ερώτημα όλων: "Θα τα καταφέρουν"; Ένας άνθρωπος μόνος του μπορεί να πετύχει ελάχιστα, αντίθετα πολλοί άνθρωποι μαζί μπορούν να καταφέρουν πάρα πολλά. Η ομάδα όμως εκτός από δύναμη, σημαίνει ταυτόχρονα και πλουραλισμό απόψεων, διαφορετικό τρόπο σκέψης και αντίληψης. Απαιτείται συνεπώς ιδιαίτερη διακριτικότητα και σοβαρότητα από τα μέλη της ομάδας. Ο αλληλοσεβασμός και η υπομονή είναι οι καλύτεροι σύμβουλοι στις περιπτώσεις αυτές. Εμείς πάντως είμαστε αισιόδοξοι και γιατί όχι άλλωστε;

Το κόστος της επένδυσης της μονάδας ανέρχεται σε 400.000.000 δρχ. και περιλαμβάνει τον μηχανολογικό εξοπλισμό, τις ειδικές εγκαταστάσεις, τα οικοδομικά έργα, την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και τα λοιπά έργα υποδομής (πίνακας I).

Για τη λειτουργία της μονάδας θα ιδρυθούν 25 νέες θέσεις εργασίας και

**ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟ
ΑΘΛΟΚΙΝΗΣΗ**
*

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΤΗΛ. 68.765

**ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ Εγκαταστάσεις
Εγκαταστάσεις Θέρμανσης
ΜΕΛΕΤΗ - ΕΠΙΒΛΕΨΗ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ**

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΑΛΜΠΑΝΤΑΚΗΣ

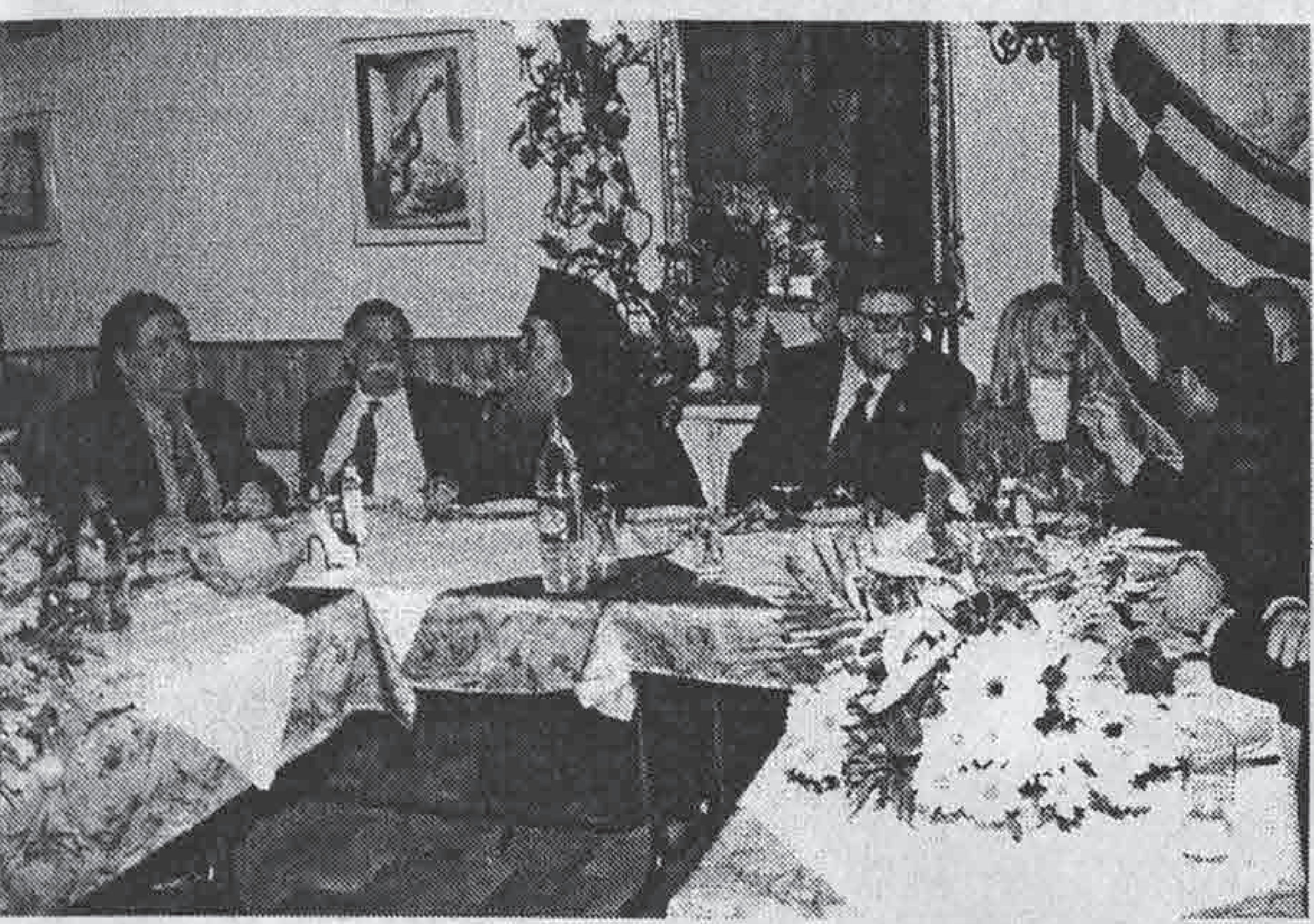
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Τ.Ε.
ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ 0521 Τ 68.265

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΕΜΠΟΤΙΣΜΟΥ ΣΥΛΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟ

Του Γρηγόρη Αργυρίου Δασολόγου

Προέδρου του προσωρινού Δ.Σ.

της "Βιομηχανίας Επεξεργασίας Ξύλου Δράμας ΑΕ"

άλλες 30 θέσεις έμμεσα (εμπορία στύλων - μεταφορές κλπ.).

Ο ετήσιος κύκλος εργασιών σε πλήρη λειτουργία της μονάδας προβλέπεται να είναι 600.000.000 δρχ. και τα κέρδη προ αποσβέσεων θα ανέλθουν σε 200.000.000 δρχ. ετησίως.

Η μονάδα προβλέπεται να είναι όχι μόνο βιώσιμη αλλά και επικερδής.

Σήμερα όλοι οι στύλοι της ΔΕΗ, ΟΤΕ μεταφέρονται από τα δάση της Δράμας στην Κόρινθο και στα Ιωάννινα για εμποτισμό και επανέρχονται στη Μακεδονία και Θράκη για εγκατάσταση στα δίκτυα ΔΕΗ και ΟΤΕ.

Ο εμποτισμός των στύλων και των άλλων ξύλινων καθώρων. Θα εμποτίζονται από τα πέτρινα 22000 Κ.Μ. στύλων και ξύλεια σε δύο βάρδιες. Ως πρώτη ύλη θα χρησιμοποιηθεί κατά 70% ξύλεια που παράγεται στο Ν. Δράμας και κατά 30% από τους άλλους νομούς της Αν. Μακεδονίας και Θράκης και από τις νότιες περιοχές της Βουλγαρίας.

Ως εμποτιστικές ουσίες θα χρησιμοποιηθούν στα πέντε χρόνια λειτουργίας της μονάδας το πισσόλαιο και στη συνέχεια το πισσόλαιο και ινδονησιανής καραμέλας.

Η εγκατάσταση της μονάδας θα γίνει σε οικόπεδο 50 στρεμμάτων που παραχωρείται από την κοινότητα Αγ. Αθανασίου και βρίσκεται πίσω από τη Βιομηχανία "Μάρμαρα ΣΚΑΡΗ".

Το κόστος της επένδυσης της μονάδας ανέρχεται σε 400.000.000 δρχ. και περιλαμβάνει τον μηχανολογικό εξοπλισμό, τις ειδικές εγκαταστάσεις, τα οικοδομικά έργα, την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου και τα λοιπά έργα υποδομής (πίνακας I).

Για τη λειτουργία της μονάδας θα ιδρυθούν 25 νέες θέσεις εργασίας και

ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ (ΔΡΧ)	ΕΓΧΩΡΙΟ ΣΥΝΑΛ/ΚΟ
οικόπεδο	6.000.000	6.000.000
κτιριακές εγκαταστάσεις	80.000.000	80.000.000
Μηχανήματα και εγκατάσταση	5.000.000	185.000.000
Ειδικές εγκαταστάσεις	30.000.000	30.000.000
Λοιπός εξοπλισμός	30.000.000	30.000.000
Διαμόρφωση περιβάλ. χώρου	35.000.000	35.000.000
Μεταφ.μέσα - ειδικά οχήματα	29.000.000	29.000.000
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΠΕΝΔ.	186.000.000	214.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	400.000.000	

ΣΤΟΥΝΤΙΟ Άγγελος
ΒΙΝΤΕΟΛΗΨΕΙΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΑΤ. 67.362 ΟΙΚΙΑΣ 66.506

Κοινωνικά ζητήματα που μας αφορούν

κωτικά σκοτώνουν όταν κυρίως είναι νοθευμένα, πράγμα που ισχυρίζεται ότι συμβαίνει τις περισσότερες φορές, φαίνεται όμως να είναι εξαρτημένος απ' αυτά παρά τις μεγάλες προσπάθειες που ισχυρίζεται ότι κάνει.

Στην προσπάθεια αυτή που δυστυχώς δεν γίνεται σε κατάλληλο χώρο και από ειδικούς ανθρώπους, κάνει χρήση σήμερα ηρεμιστικών και σιροπιών και προσπαθεί, όπως και ο Κυριάκος, ανεπιτυχώς όμως, να ενταχθεί στα προγράμματα μεθαδόνης που νομοθέτησε πρόσφατα η Πολιτεία για εξαρτημένους χρήστες.

Όλοι τους πιστεύουν ότι στην περιοχή μας υπάρχουν αρκετά νέα παιδιά που κάνουν χρήση χασίς, χαπιών και σιροπιών, μα όχι σκληρών ναρκωτικών. Ειδικά για το χωριό πιστεύουν ότι δεν κυκλοφορούν σ' αυτό σκληρά ναρκωτικά, χωρίς αυτό να αποκλείεται στο μέλλον.

Η άποψή τους για την φυλακή (καταστόλη) και αν αυτή βοηθά στην απεξάρτηση, δίσταται. Ενώ συμφωνούν ότι στην φυλακή είναι ιδιαίτερα εύκολη η ανεύρεση οποιουδήποτε ναρκωτικού, ο μεν Κυριάκος ισχυρίζεται ότι "εκεί μπαίνεις αρνί και βγαίνεις λύκος", άποψη στην οποία προσχωρούν ο Παναγιώτης και ο Σάκης, ο δε Σάββας ισχυρίζεται ότι «ο εξαρτημένος μπορεί να αποτοξινωθεί με την κατάλληλη προσπάθεια και του ιδίου», προβάλλει δε σαν παράδειγμα τον εαυτό του.

Όλοι τους συμφωνούν ότι υπάρχει διάκριση μεταξύ «σκληρών και μαλακών ναρκωτικών». Πιστεύουν ότι το χασίς είναι απλώς διεγερτικό και δεν προκαλεί καμία εξαρτηση. Ο Σάββας μάλιστα επικα-

λείται την χρήση του επί είκοσι χρόνια, δίχως το σταμάτημά του να του προκαλέσει σύνδρομο στέρησης. Αντίθετα όλοι τους μ' ένα στόμα, τονίζουν τη καταστρεπτική συνέπεια της πρωινής και της κοκαΐνης.

"Είναι σαν να ζεις ένα φεύγοντος όνειρο", μας λέει ο Κυριάκος, "κουράζεσαι, δεν θέλεις να καταλάβεις την πραγματικότητα, είσαι, σαν εξωγήνος, σαν ρομπότ, όταν συνέρχεσαι προσγειώνεσαι ανώμαλα κι αυτό σε καταστρέφει".

'Όλοι πιστεύουν ότι οι έμποροι πρέπει να τιμωρούνται σκληρά. Είναι καιρός ισχυρίζονται να αποποιηθούνται η χρήση του χασίς και σε καμία περίπτωση ο χρήστης δεν θα πρέπει να οδηγείται στην φυλακή, όπου συνήθως χειροτερεύει. Με μια φωνή όλοι θεωρούν αναγκαίο, ο χρήστης να αντιμετωπίζεται σαν ασθενής, που έχει ανάγκη ιδιαίτερης μεταχείρισης, μέσα σε ειδικά κέντρα αποτοξινωσης. Εκτός του Σάββα, ο οποίος δεν αναζήτησε βιόθεια από κανένα παρόμοιο κέντρο, οι υπόλοιποι έχουν εμπειρίες απ' αυτό, άλλοι θετικές (Παναγιώτης) και άλλοι αρνητικές (Κυριάκος). Ο Κυριάκος μάλιστα ισχυρίζεται ότι στο ΚΕΠ Δράμας δεν του έδωσαν την ανάλογη σημασία κι ότι τα χάπια (κοδείνοντα) που χορηγούνται, δεν οδηγούν σε απεξάρτηση, αλλά σε αντίθετα αποτελέσματα. Πιστεύει ότι μόνον με τα προγράμματα μεθαδόνης μπορεί να βοηθηθεί αποτελεσματικά, πράγμα όμως δύσκολο, γιατί όλες οι αιτήσεις που έχει κάνει, δεν έγιναν αποδεκτές, λόγω περιορισμένου αριθμού θέσεων.

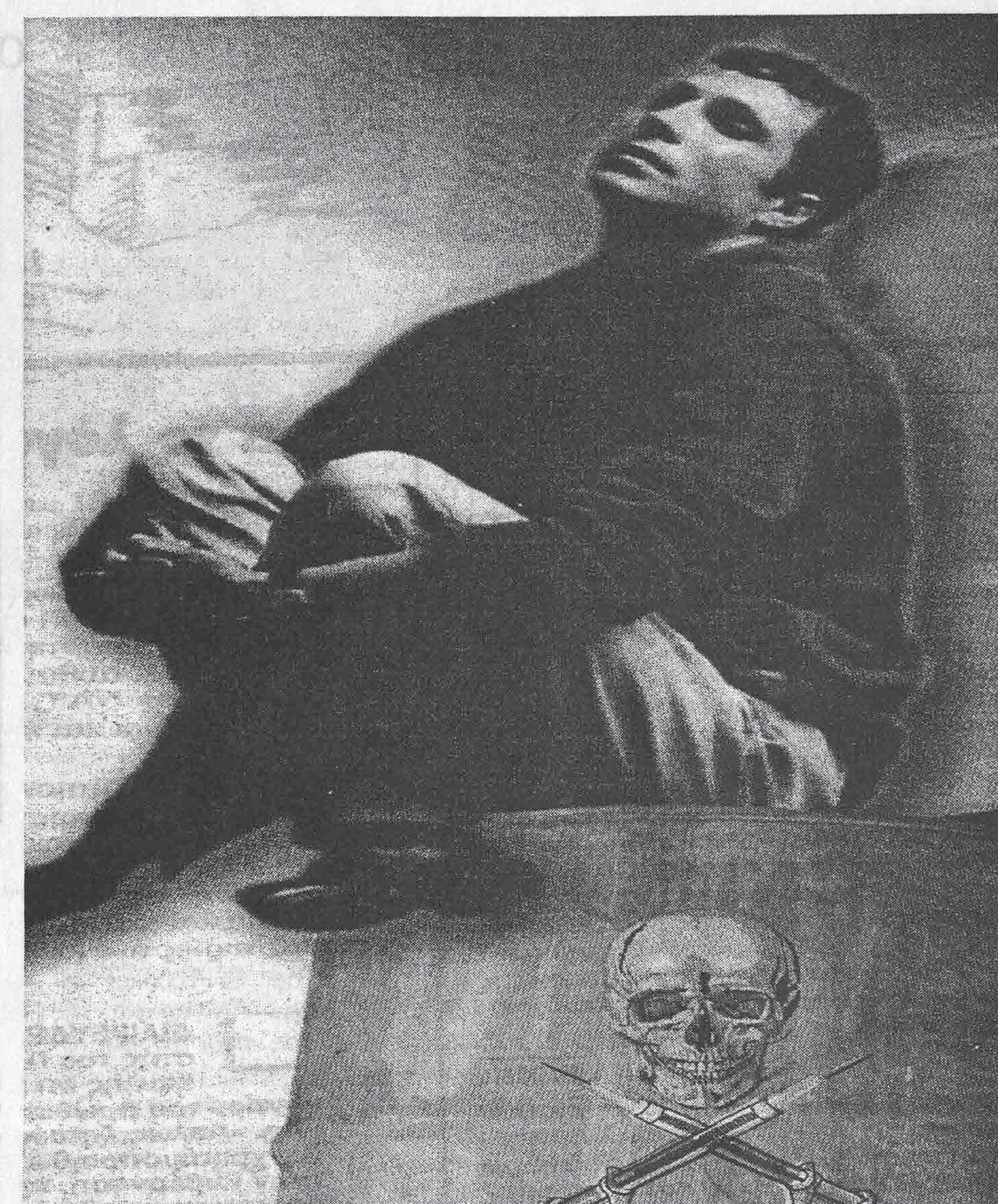
**ΕΚΚΛΗΣΗ
ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ**
Πέρασαν δύο ώρες

συζητώντας και τα αίματα έχουν ανάψει. Ο Παναγιώτης, ο Κυριάκος, ο Σάββας, ο Σάκης, τα δικά μας παιδιά, είχαν για πρώτη φορά στην ζωή τους την ευκαιρία να μιλήσουν ελεύθερα, μπροστά σ' ένα μαγιμητόφωνο, να φωτογραφηθούν μαζί μας, να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους και να καταθέσουν τις θέσεις τους για το τόσο σοβαρό αυτό ζήτημα, αξιώνοντας εύλογα την προσοχή μας, αφού η ζωή τους τους επιφύλαξε την αρνητική εμπειρία της εμπλοκής τους στα δίχτυα των ναρκωτικών.

'Όταν φθάνουμε στο τελευταίο μέρος της συζήτησή μας, όταν τους ζητούμε να μας απαντήσουν πόσο πικραμένοι αισθάνονται από την αντιμετώπιση των συνανθρώπων τους, τι θα ήθελαν να κάνουν στη ζωή τους, ποια είναι τα όνειρά τους, τότε ποικίλα συναισθήματα εκδηλώνονται έντονα, και η συναισθηματική φόρτιση φθάνει στο κατακόρυφο.

"Η κοινωνία μας αντιμετωπίζει πολύ άσχημα", λέει με έντονη ζωγραφισμένη τη θλίψη ο Κυριάκος. Ένας στους δέκα μου λέει καλημέρα. Αυτό με πειράζει πολύ. Με διώξαντες όπου κι αν πήγα για δουλειά. Ντρέπομαι να πάω στην Κοινότητα. Δυστυχώς δεν βρήκα τη συμπαράσταση που ήθελα από τους ανθρώπους που περίμενα. Αισθάνομαι πολύ μόνος".

"Είμαι άνεργος", μας λέει με παράπονο κι ο Παναγιώτης. "Θέλω να δουλέψω, μπορώ να δουλέψω, λαμαρινάς, ελαιοχρωματιστής, οπουδήποτε. Δυστυχώς δεν με παίρνουν πουθενά. Μου βγήκε το όνομα κι όλοι με διώχνουν. Καμία υπόσχεση δεν τηρήθηκε για δου-

λεία".

Αντίθετα ο Σάββας μας λέει ότι, κατάφερε μόνος του, με την δύναμη της θέλησής του και μόνο, να ξεφύγει από κάθε ουσία, και δεν συνάντησε κανένα πρόβλημα για την ανεύρεση δουλειάς και αποδοχής από την κοινωνία. Έκανε οικογένεια και συνεχίζει να εργάζεται στο χωριό όπου κατοικεί, δηλώνοντας επανειλημένα ότι είναι ευτυχισμένος που κατάφερε να απαγκιστρωθεί και να δει τον κόσμο με καθαρά μάτια....

Μεσημέριασε και μεις καθηλωμένοι στις καρέκλες μας, στην φιλόξενη καφετέρια που μας δέχτηκε, ακούγαμε σοκαρισμένοι τους νέους συγχωριανούς μας, να καταθέτουν

την ψυχή τους, άλλοτε έντονα και άλλοτε σε χαμηλούς τόνους, πιστεύοντας ότι όλα όσα λένε θα φτάσουν στ' αυτά μας, αληθινά, όπως τα αισθάνονται, κι όχι παραμορφωμένα όπως η "ναρκωμένη" και υποκριτική κοινωνία μας συνήθως τα προσλαμβάνει.

Η εξομολόγηση του Κυριάκου, του Παναγιώτη, του Σάββα, του Σάκη ήταν μια γερή γροθιά στο στομάχι μας, που θ' αφήσει ανεξίτηλα τα σημάδια της, όσα χρόνια κι αν περάσουν. Η απελπισμένη κραυγή του Κυριάκου σ' όλους μας "σώστε με, είμαι άρρωστος, δεν μπορώ άλλο, θα αυτοκτονήσω", θα αντηχεί μέσα μας και θα ταράζει τον μακάριο και ένοχο ύπνο μας.

(Στο επόμενο φύλλο θα δημοσιευτεί το δεύτερο μέρος της έρευνας για τα ναρκωτικά με στοιχεία για την ευρύτερη περιοχή μας και συνεντεύξεις με τους αρμόδιους τον ΚΕΠ Δράμας).

Εξέγερση των Αγροτών μας

συνέχεια από την 1η σελίδα

Η κινητοποίηση στο χωρί μας και την περιοχή μας

Από τις πρώτες ημέρες της πανελλαδικής κινητοποίησης οι αγρότες της περιοχής μας, ενεργοποήθηκαν και απέκλεισαν με 150 περίπου τρακτέρ την εθνική οδό Δράμας - Καράλας στον κόμβο του εργοστασίου μαρμάρων "Σκαρή". Ήταν αγρότες

από τα γύρω χωριά που άφησαν κατά μέρος τις κομματικές τους διαφορές και συντάχθηκαν στον κοινό αγώνα κάτω από δύσκολες καιρικές συνθήκες. Μιλήσαμε μαζί τους μια κρύα χειμωνιάτικη νύχτα στην αναμμένη φωτιά, και καταγράψαμε τα αιτήματά τους έτσι όπως μας τα παρέθεσαν οι κ. Χειμωνάκης Σάββας και Τσολακίδης Μιχάλης.

Ζητούμε μας είπαν

"αγορά πετρελαίου με μειωμένη τιμή, πράγμα που μας υποσχέθηκαν πριν τρία χρόνια, αλλά μέχρι σήμερα μας κοροϊδεύουν".

Ζητούμε "επιδότηση του βαμβακιού, που ενώ την υποσχέθηκαν στους παραγωγούς την δίνουν στους εκκοιστές".

Ζητούμε "αποζημιώσεις από τις ζημιές που υπέστησαν οι αγροτικές παραγωγές λόγω της πρόσφατης χαλαζόπτωσης,

για τις οποίες παρ' ότι υποσχέθηκαν ότι θα είναι άμεσες ακόμη δεν ήλθαν ούτε οι εκτιμήσεις".

Ζητούμε "αύξηση της ποσότησης της βιομηχανικής ντομάτας" όπως επίσης "λειτουργία του βιομηχανικού σφαγείου της περιοχής που το υπόσχονται από το 1988, χωρίς να γίνεται τίποτα".

Αυτά ήταν μερικά από τα βασικά αιτήματα των αγροτών της περιοχής μας, οι οποίοι εκτός από τα γενικώτερα που απασχολούν όλους τους αγρότες, περιορίστηκαν σε

τοπικής φύσεως θέματα που τους καίνε και επιζητούν άμεσα λύση.

Όπως μπορεί εύκολα να διαπιστώσει κανείς, τα αιτήματά τους είναι όχι μόνο εύλογα αλλά και η άμεση επίλυσή τους είναι επειβεβλημένη διότι στα περισσότερα υπάρχουν υποσχέσεις της πολιτείας που όμως δυστυχώς δεν υλοποιούνται.

Όσο για το κόστος επίλυσής τους. Αυτό είναι μηδαμινό σε σχέση με τα αιτήματα δις που σπαλαλούνται αλόγιστα τή χάνο-

νται με ευθύνη της Πολιτείας. Στο κάτω - κάτω όταν επιδεικνύεται από όργανα αυτής της Πολιτείας μια προκλητική εύνοια στους μεγάλους φοροφυγάδες και στην ολιγαρχία του πλούτου, τότε η άρνηση συνδιαλλαγής και ικανοποίησης των δι

Γράφουμε την ιστορία του χωριού μας

Σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων στη Μπόργιανη και την περιοχή

Μέρος Α':

Την περίοδο
της Βουλγαρικής
Κατοχής
1912 - 1913

Το βαρύ κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, που έφερε τους δύο λαούς σε κατάσταση πολεμικής εποιμότητας με την υπόθεση των βραχονησίδων Ίμια, έδωσε το ερέθισμα για το συγκεκριμένο άρθρο. Αναζήτησα γραπτές πηγές, παραδόσεις, μαρτυρίες ντόπιων και προσφύγων, για να φωτίσω ορισμένες άγνωστες πτυχές των σχέσεων Ελλήνων και Τούρκων, στις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας.

Πράγματι οι σχέσεις τους χαρακτηρίζονταν από αμοιβαία κακυποψία, δηλητηριασμένες κυρίως από τα πολιτικά παιχνίδια των Μεγάλων Δυνάμεων στην ευαίσθητη Μακεδονία.

Οι κοινές εδαφικές διεκδικήσεις Ελλήνων και Βουλγάρων, σε βάρος της καταρρέουσας Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οδήγησαν αρκετές φορές σε πολεμικές αναμετρήσεις (Μακεδονικό αγώνα, Βαλκανικούς Πολέμους), με ευκαιριακές συμμαχίες ανάμεσα στις διάφορες εθνότητες. Θα περιοριστώ στην περίοδο 1912 - 1924, δηλ. από την πρώτη θουλγαρική κατοχή στην περιοχή μέχρι και τη φυγή των μουσουλμάνων κατοίκων από το λιμάνι της Καβάλας.

Από αυτούς τους μουσουλμάνους άκουσε ο Ν. Καπετανάκης μια παλιά ιστορία, σχεδόν θρύλο, για τη Μπόργιανη και τη διασώζει στο βιβλίο του "Ο Μαχιούτ Πασάς Δράμαλης": "Ο Δράμαλης εύρεν ως ναζίρης της Δράμας εις εν από τα κτήματά του κείμενον μεταξύ Μπόργιανης και Φιλίππων, θησαυρόν εις μεταλλικά νομίσματα συμποσούμε-

Του Βασίλη Ριτζαλέου

να εις εν εκατομμύριον γρόσια - είκοσι εκατομμύρια στημερινών δρχ... δικαιολογούν την παράδοσιν ότι ο Δράμαλης ήτο ο τυχερότερος και ο πλουσιότερος εντεύθεν του Νέστου πασάς, μετά του Αλή πασά της Ηπείρου και τον Κιαμίλ μπενη".

Αφήνοντας τη γονεία των θρύλων, ας περάσω στη σκληρή πραγματικότητα του αιώνα μας. Η Δράμα έπεσε στα χέρια των Βουλγάρων από τον Οκτώβριο του 1912 μέχρι και τον Ιούνιο του 1913. Οι Τούρκοι της περιοχής δεν εμπιστεύονταν τις νέες αρχές, αλλά φοβόντουσαν και τους Ελληνες, κυρίως για την πιθανότητα της αντεκδίκησης. Συμμαχούσαν ευκαιριακά με τη μία ή την άλλη πλευρά. Ο Μητροπολίτης Αγαθάγγελος, που στάθηκε πραγματικά φύλακας - αγγελος για τους υπόδουλους Έλληνες, προειδοποιούσε το Βούλγαρο Νομάρχη Δράμας Δόμπρεφ, στις 11 Δεκεμβρίου 1912, για τον ασταθή και κάποτε βίαιο χαρακτήρα των Τούρκων: "Περί των Τούρκων ο κ. έπαρχος πρέπει να γνωρίζει ότι πρό δύο μηνών επί Τουρκοκρατίας οι αγαπητοί αυτών νυν γενόμενοι Τούρκοι Δοξάτου, εν συννεοήσει μετά των Τούρκων των πέριξ ικανών τουρκικών χωρίων θα έσφαζον όλους τους χριστιανούς και χάρις εις τον πρόκριτον Τούρκον Σαμπάν αγάν και δύο τρεις άλλους, εσώθηκαν οι χριστιανοί ημών".

Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα να εννοεί ο Μητροπολίτης και τους Τούρκους της Μπόργιανης, που βρισκόταν σε μικρή απόσταση από το Δοξάτο και ίσως εποφθαλμούσε την πλούσια κωμόπολη των υπό-

δουλων χριστιανών. Αργότερα, μουσουλμάνοι θα πάρουν ενεργό μέρος στις 30 Ιουνίου 1913 στην καταστροφή του Δοξάτου από τους Βουλγάρους, λεηλατώντας περιουσίες και καίγοντας σπίτια. Ο κ. Αθανάσιος Κεφαλάς, γεννημένος το 1903 στο Δοξάτο, έζησε τη σφαγή και μου διηγήθηκε τα εξής περιστατικά: "Την ημέρα των Δώδεκα Αποστόλων, οι χριστιανοί ήταν συγκεντρωμένοι στην εκκλησία από νωρίς. Ξαφνικά εμφανίστηκε η ίλη του βουλγαρικού πιπικού και με τη βοήθεια τουρκόγυφτων έβαλε φωτιά στα χριστιανικά σπίτια. Οι Τούρκοι άρπαξαν την προίκα της μάνας μου, τη φόρτωσαν στο μουλάρι και έκλεψαν το αρνί μου. Μας πήρε η μάνα μου και κρυφτήκαμε στο σπίτι κάποιου βουλγαρικής καταγωγής. Από το παράθυρο είδα τη ληστεία σε βάρος των χριστιανών. Οι Βούλγαροι τους οδήγησαν στην τοποθεσία Μπεσ - Τσινάρ (= πέντε πλατάνια) και τους εκτέλεσαν όλους".

Άλλοι μουσουλμάνοι, όμως, προτίμησαν να συνδέσουν την τύχη τους με τους Έλληνες. Ο Μητροπολίτης Αγαθάγγελος μας πληροφορεί για την αποστολή στη Μητρόπολη ενός Τούρκου χωρικού από τα Κύρια, ως συνδέσμου των Ελλήνων ανταρτών της περιοχής μας, στις 28 Ιουνίου 1913: "Μουσουλμάνος χωρικός από τα Κύρια μού ανήγγειλεν ότι απεστάλη υπό των Ελλήνων ανταρτών να με ειδοποιήσῃ ότι σήμερον το εσπέρας 150 εξ αυτών θα εισέλθωσιν εις την Δράμα... Επί μίαν ώρα οι μιλώντας ούτω, φαίνεται κατέπεισα αυτόν, διότι μοι έλεγεν ενόρκως ότι θα είπη εις τους αντάρτας να

Εξοχή (στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα): Το τελευταίο τέλαιρι που σώζεται σε χωριό του νομού μας. Ξεχωρίζει για τον εξαιρετικό ζωγραφικό διάκοσμο στο εσωτερικό του. Σήμερα χρησιμοποιείται σαν σταύλος

μην έλθωσι, διότι επεισθήση ότι τότε θα καταστραφή η Δράμα". (σελ. 56) Όμως και ο Μητροπολίτης δυσπιστούσε για το ρόλο του Τούρκου και έστειλε κρυφά δικό του άνθρωπο στους αντάρτες, για να εμποδίσει μια πιθανή σφαγή στην πόλη.

Την 30η Ιουνίου 1913, οι Βούλγαροι δεν έκαψαν μόνο το Δοξάτο αλλά σκότωσαν τον ιερέα της εκκλησίας στον Άγιο Αθανάσιο και ορισμένους χριστιανούς. Τη σημαντική πληροφορία μας δίνει ο Μητροπολίτης Αγαθάγγελος στο Ημερολόγιο του (σελ. 77): "Ανέφερα δε, ότι προ μιας ακόμη ημέρας εις το τετράρον απέχον χωρίον Μπόριανι, πεντήκοντα ιππείς Βούλγαροι φωνάζοντας "Ζήτω! είμεθα Έλληνες, βγήτε να μας δεχθήτε!" ηπάτησαν τον εφημέριον του χωρίου Παπά - Παντελήν και τρεις - τέσσαρας χωρικούς εν χαρά εξελθόντας, και έπειτα αμέσως τους έσφαξαν". Ανάλογο επεισόδιο, με πρωταγωνιστές Τούρκους ληστών από το Υψηλό επιτέθηκε στη μία ομάδα και σκότωσε πέντε Ηπειρώτες, για να τους πάρουν τις

την Ήπειρο, σημειώθηκε την ίδια μέρα στα Κύρια. Ο κ. Ευάγγελος Κωτούλας, απόγονος των θυμάτων της ληστείας, μου διηγήθηκε τα εξής γεγονότα: "Οι πρόγονοί μου ήταν εμπορευόμενοι, που εγκαταστάθηκαν στο χωριό δίχως τις οικογενειές τους, στο τέλος του περασμένου αιώνα. Όταν συνέβη η σφαγή στο Δοξάτο, ο θείος μου ανέβηκε στην τοποθεσία Μοναστηράκι (σήμερα το εκκλησάκι της Ζωοδόχου Πηγής), όπου οι μπέηδες όλων των συνοικισμών και των γύρω χωριών παρακολουθούσαν ανήσυχοι τη φωτιά στο Δοξάτο. Αμέσως, ειδοποίησε τα "ονάφια", τους υπόλοιπους συμπατριώτες, να φύγουν στο βουνό. Χωρισμένοι σε δύο ομάδες αναζήτησαν καταφύγιο στο ορεινό χωριό της Γιαστόργιανης, στο σπίτι ενός ισχυρού Τούρκου που τους εκτιμούσε. Δυστυχώς, συμμορία Τούρκων ληστών από το Υψηλό επιτέθηκε στη μία ομάδα και σκότωσε πέντε Ηπειρώτες, για να τους πάρουν τις

πηγές:

1. Καπετανάκης Ν. "Ο Μαχιούτ πασάς Δράμαλης. Μετ' επιτόπου ιστορίας της πόλεως Δράμας", Δράμα 1937, σελ. 55

2. Μητροπολίτης Αγαθάγγελος ο Μάγνης "Αι δράματικαι περιπέτειαι της Δράμας μέχρι της απελευθερωσής αντης" Καβάλα 1913, σελ. 107

(συνεχίζεται)

Ψησταριά "Ο ΝΙΚΟΣ"
ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΨΗΜΕΝΑ ΣΤΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

Δεχόμαστε παραγγελίες για γάμους, αρραβώνες, χορούς, μνημόσυνα
Κοτόπουλα παραγωγής μας μεγαλωμένα με φυσικές τροφές

*
ΑΝΔΡΕΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΑΣ ΤΗΛ. (0521) 66.448

Γραφείο Γενικού Τουρισμού
AMANATIDΗΣ TOURS

M. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 35 - ΔΡΑΜΑ
(ΕΝΑΝΤΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ)
ΤΗΛ. (0521) 27.566 FAX 27.020

Κέντρο Εφαρμογών Υγραερίου ΤΕΛΙΔΗ GAS
ΥΓΡΑΕΡΙΟ, ΤΟ ΚΑΥΣΙΜΟ ΜΕ ΤΙΣ 1000 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΛΕΒΗΤΕΣ - ΥΓΡΑΕΡΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗ - ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΗΛ. (0521) 67.106 & 68.128

Γράφουμε την ιστορία του χωριού μας

Οι καροποιοί του χωριού μας

Ένα παραδοσιακό επάγγελμα που έσφρες μαζί με τους τελευταίους δημιουργούς του

Της Κωνσταντίνας Σκάρογλου του Σταύρου μαθήτριας Γυμνασίου

Λίγο πριν από την ανατολή του 21ου αιώνα, σε μια εποχή που καταργήθηκαν οι αποστάσεις και η τεχνολογία επιβλήθηκε πλέον στη ζωή του ανθρώπου, το επάγγελμα του καροποιού φαντάζει πολύ παρωχημένο και βέβαια χωρίς καμία προοπτική.

Αν ομως γυρίζαμε μερικά χρόνια πίσω, την εποχή που τα αυτοκίνητα έλειπαν παντελώς ή ήταν ελάχιστα, τότε θα διαπιστώναμε ότι ο καροποιός για τους ανθρώπους και κυρίως για τους γεωργούς ήταν πολύ απαραίτητος.

Όλες οι μεταφορές ήταν φυσικό να γίνονται με το κάρο και έτσι το επέγγελμα του καροποιού ήταν ιδιαίτερα προσοδοφόρο και οι καροποιοί περιζήτητοι.

Το χωριό μας είχε την τύχη να βγάλει πολλούς τεχνίτες καροποιούς που το έκαναν ξακουστό σ' όλη την περιοχή.

Οι πρώτοι καροποιοί ήταν πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη και κυρίως από την περιοχή των Σαράντα Εκκλησιών.

Ρίζωσαν στο χωριό κουβαλώντας τα λιγόστια υπάρχοντά τους

και την τέχνη τους, που την έμαθαν από τους πατεράδες και τους παππούδες τους.

Από την πρώτη στιγμή έστησαν με μεράκι στα μαγαζιά τους τα υποτυπώδη εργαλεία τους και επιδόθηκαν με ξεχωριστό ζήλο στο δημιουργικό τους έργο.

Οι καροποιοί αυτοί, που έβαλαν τις βάσεις της ανάπτυξης του επαγγέλματός τους, στο χωριό μας ήταν ο Σταμάτης Χατζησταμάτης, ο Θεοδόσης Σοφίτης, ο Ευθύμιος Χατζόπουλος και ο Δημήτριος Καρυωτάκης.

Αργότερα, στις αρχές της δεκαετίας του '30 άνοιξε δικό του καροποιείο και ο Κυριάκος Σιδεράς που αναδείχθηκε σαν ο καλύτερος τεχνίτης του είδους.

Κατά τη βουλγαρική κατοχή στο καροποιείο του κατασκευάζονταν και επισκευάζονταν τα κάρα με τα οποία διακινούνταν ο βουλγαρικός στρατός. Σ' αυτό το καροποιείο εργαζόταν κι ο παππούς μου ο Δημήτριος Σκάρογλου, που με τις δικές μου προτροπές ξαναφέρνει στη μνήμη του τα δύσκολα κατοχικά χρόνια και μου αφηγείται:

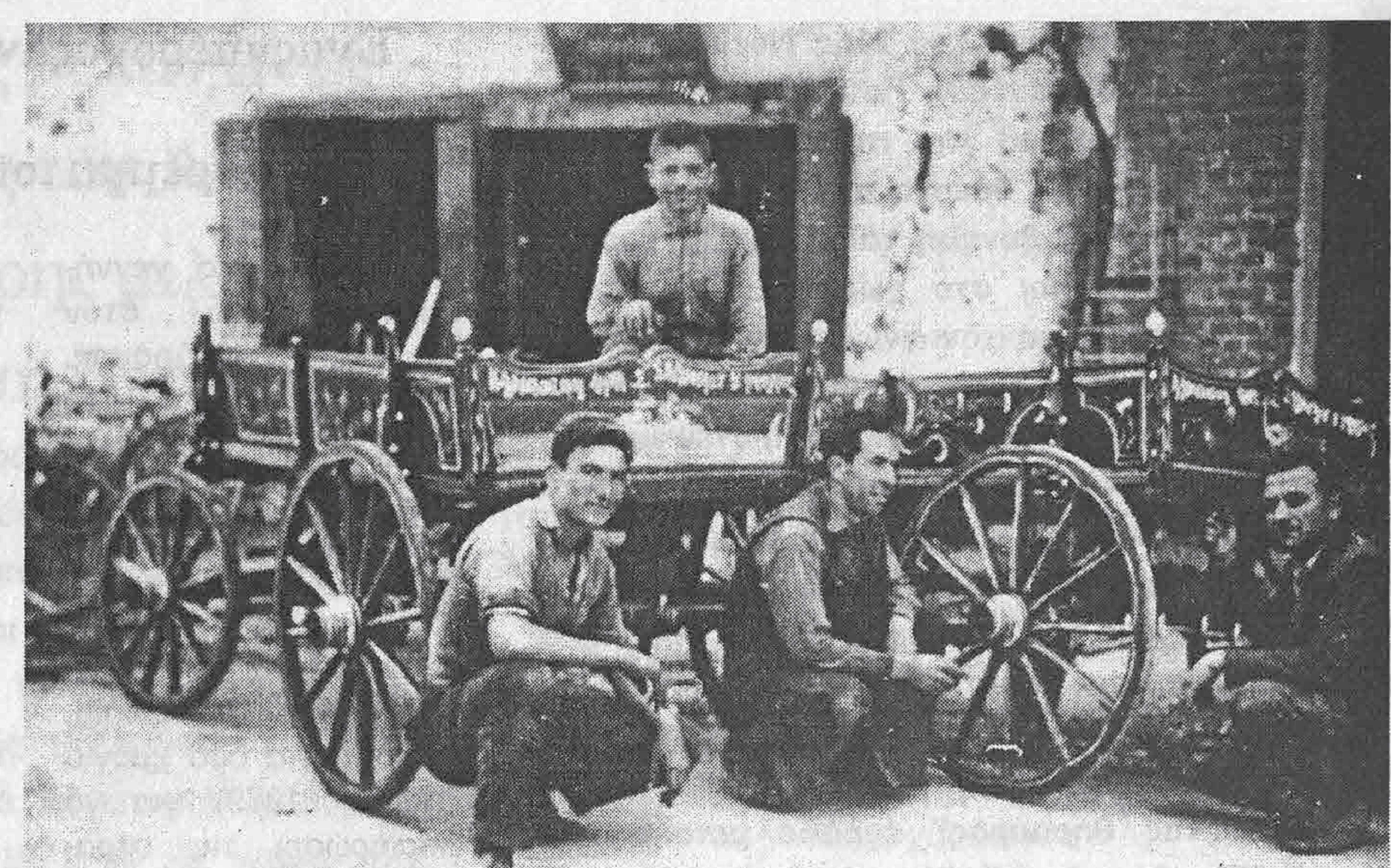
Ενα παραδοσιακό επάγγελμα που έσφρες μαζί με τους τελευταίους δημιουργούς του.

Μόνο μας απάλασσαν από περιπόλους και αγγαρείες. Μάθαμε όμως την τέχνη του καροποιού, που την ασκήσαμε σ' όλη μας τη ζωή". Μετά την κατοχή και κατά την επόμενη δεκαετία, το επάγγελμα βρίσκεται στη μεγαλύτερη άνθησή του. Τότε άνοιξαν τα καροποιεία του Αναστασίου Καρυωτάκη, του Αλέκου Βατσάλη, του Μωϋσή Σοπιάδη, του Ιωάννη Κρυονερίτη, του Δημητρίου Σκάρογλου, του Σάββα Μαχαιρίδη, του Θωμά Τσολάκη, του Χαράλαμπου Σιδηρόπουλου, του Βασιλείου Χατζηλαζάρου, του Αναστασίου Σταματιάδη, του Γεωργίου Συμεωνίδη και του Γεωργίου Ζαχαριάδη.

Για να μπορέσει κάποιος να ανοίξει καροποιείο, έπρεπε πιο μπροστά να εργαστεί 4 με 5 χρόνια σ' έναν έμπειρο τεχνίτη, και αφού μάθαινε πρώτα να κατασκευάζει, στη συνέχεια προχωρούσε και στην κατασκευή του κάρου.

Είναι χαρακτηριστικά τα λόγια του παππού μου: "Το επάγγελμα ήταν πολύ δύσκολο, αφού όλα γίνονταν με τα χέρια και με συνεχή ορθοστασία. Ωράριο δεν υπήρχε. Δουλεύαμε από την ανατολή του ήλιου μέχρι τη δύση του. Πολλές φορές δουλεύαμε και τη νύχτα, για να βγάλουμε το μεροκάματο".

Εκείνη την εποχή (47 με 48) ένα κάρο κόστιζε 1200 με 1400

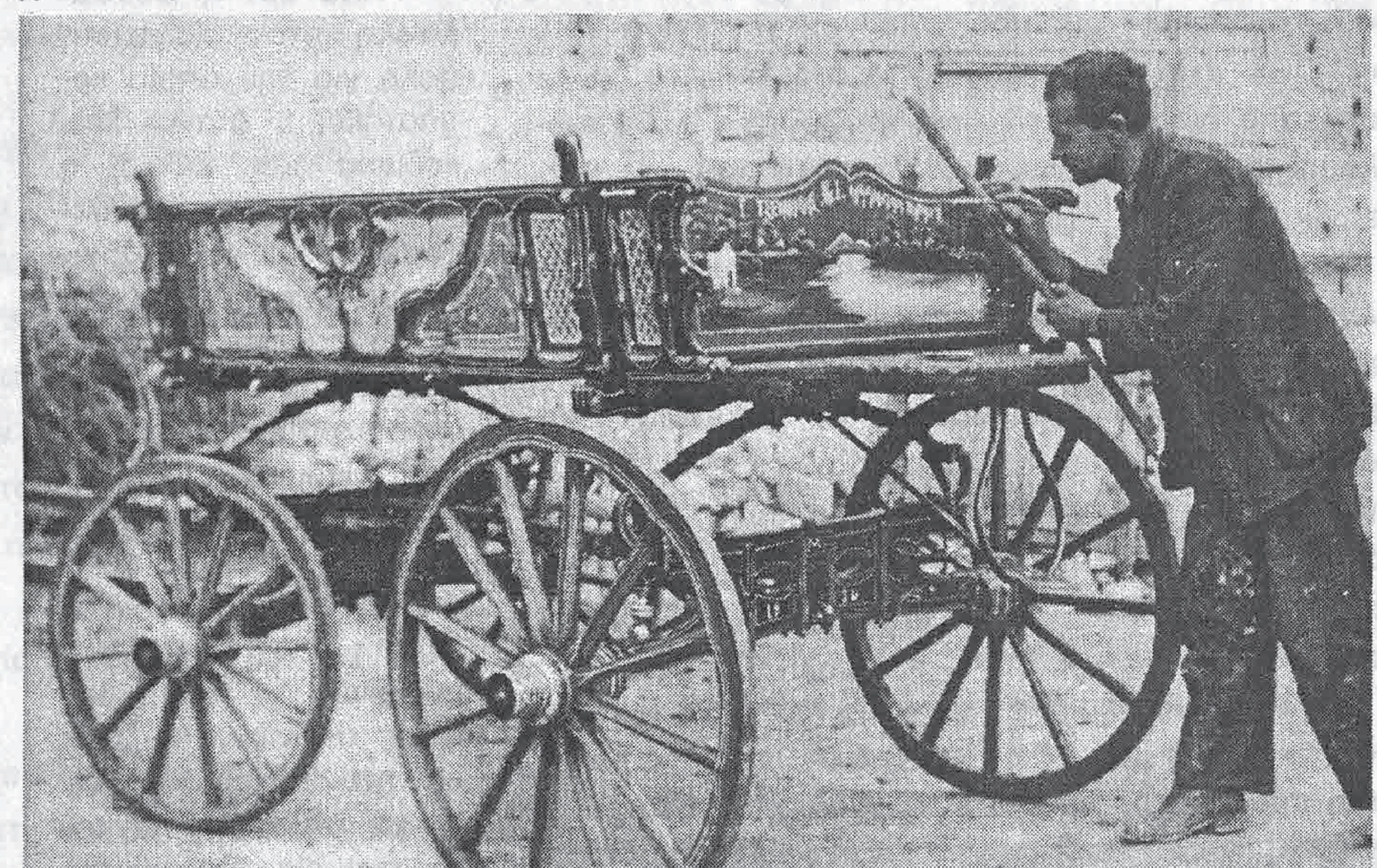
Στο καροποιείο του Σκάρογλου

δρχ. Για την κατασκευή του έπρεπε ο καροποιός να έχει ξύλα (πλάκες) και σίδερα (βέργες) που τα αγόραζε από τους ευπόρους της Δράμας.

Η αρχή γινόταν από τα αξόνια και πάνω σ' αυτά τοποθετούσαν τα κοντάκια, τα ψαλίδια, τα γαστίκια και τις κλημίες, που ήταν από την μια οι ανάγκες άρχισαν να μειώνονται και από την άλλη προσαρ-

κάλφας ήταν βαριολόγος, δηλ. χτυπούσε τα κοκκινισμένα σίδερα με τη βαριά. Αργότερα μετά το 1955 όταν ήρθε το ηλεκτρικό ρεύμα, το έργο του καροποιού έγινε ευκολότερο. Παρά ταύτα όμως, με τον καιρό οι καροποιοί άρχισαν να λιγοστεύουν, γιατί από την μια οι ανάγκες άρχισαν να μειώνονται και από την άλλη προσαρ-

προτιμούν να κινούνται με αυτοκίνητα και τα κάρα κατέληξαν να είναι μουσειακά αντικείμενα. Όσα κάρα όμως διασώθηκαν αποτελούν τον καλύτερο μάρτυρα για τις τεχνικές ικανότητες και το μεράκι των δημιουργών τους. Πάνω σ' αυτά οι τεχνίτες καροποιοί του χωριού μας αποτύπωσαν ανεξίτηλα και με μοναδικό τρόπο τη σφραγί-

Έτος 1954. Κι' η σούστα στα χέρια του ζωγράφου Μπουρατζή έγινε κινητός ζωγραφικός πίνακας

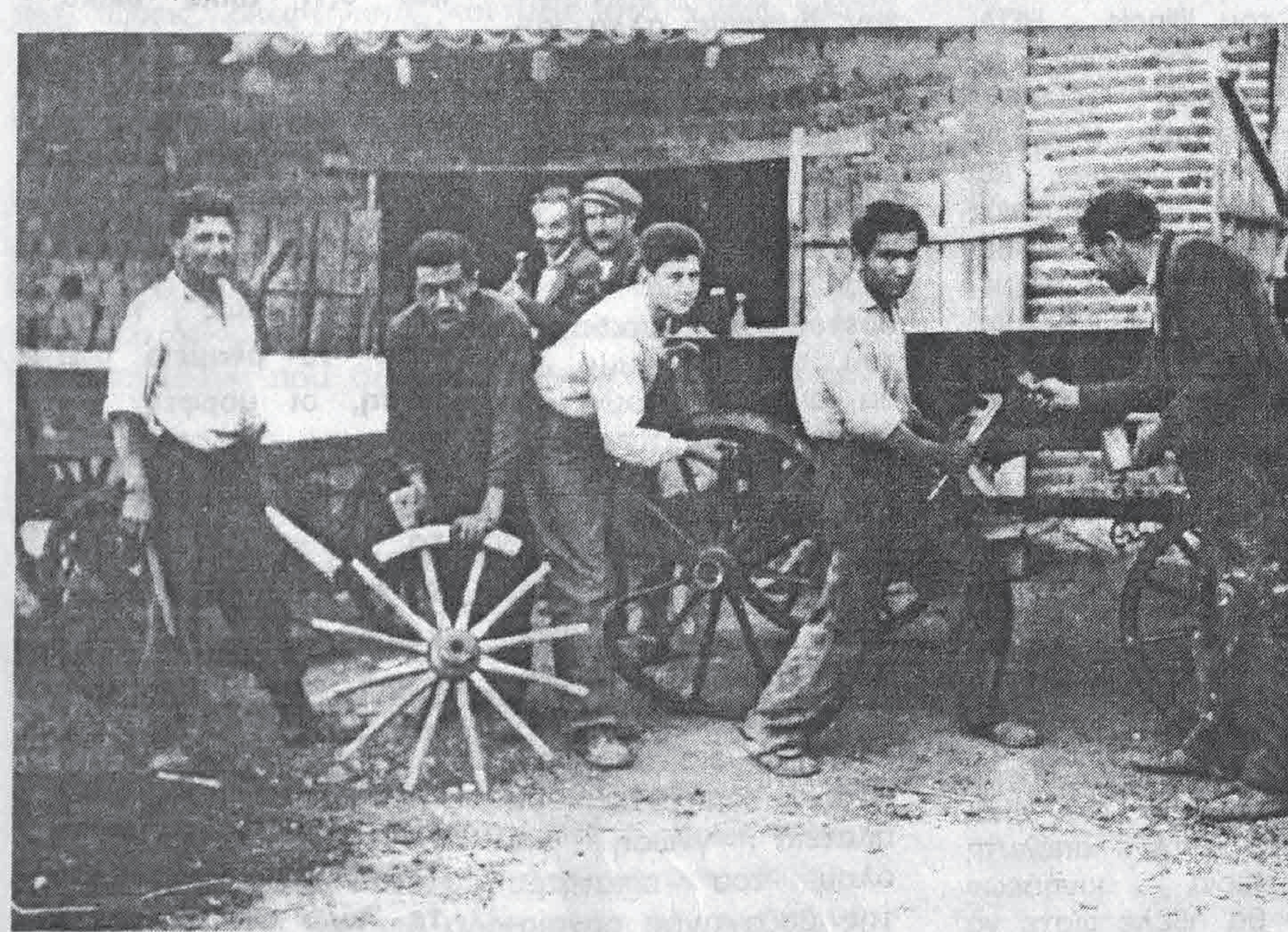
μεταξύ τους με σίδερα. Ακολούθως κατασκεύαζαν τις ρόδες που ήταν από μεσέδες, και γύρω από τη ρόδα τοποθετούσαν το στεφάνι που ήταν από σίδερο. Τέλος έκαναν την κάσα από έλατο ή πεύκο. Η κατασκευή ενός κάρου κρατούσε δεκαπέντε ημέρες. Μετά ακολουθούσε η βαφή του, με περίτεχνα σχέδια και ποικιλία χρωμάτων από τεχνίτη μπογιατζή. Τα εργατικά χέρια σ' ένα καροποιείο ήταν συνήθως τρία. Ο μάστορας και ο δύο βοηθοί του τα γνωστά "τσιράκια". Ο τεχνίτης καθόταν στο καμίνι, το τσιράκι τραβούσε το φυσερό και ο

μόζονταν στα καινούρια δεδομένα. Ήταν πολλοί απ' αυτούς άρχισαν να κατασκευάζουν μεταλλικά κουφώματα ή άροτρα για τρακτέρ. Αυτοί που συνέχιζαν το παραδοσιακό επάγγελμα ήταν ο Κυριάκος Σιδεράς, ο Δημήτριος Σκάρογλου, ο Δημήτριος Χατζηλαζάρου και ο Ιωάννης Κρυονερίτης ο οποίος ήταν και ο τελευταίος καροποιός του χωριού που το έκλεισε το 1985.

Στη ζωή σήμερα βρίσκονται οι τρεις τελευταίοι αλλά τη σπουδαία τέχνη τους δεν την γνωρίζει πλέον κανείς, γιατί οι άνθρωποι

δα, το μόχθο και την τέχνη τους.

Ας ελπίσουμε σήμερα που η επιβολή του αυτοκινήτου αυτοματοποίησε τους ρυθμούς της ζωής μας και απέξανται τους ανθρώπους μεταξύ τους, τα τελευταία δημιουργήματα των παραδοσιακών καροποιών που τυχαίνει να έχουν διασωθεί, να αποτελούν την καλύτερη αναγνώριση της συμβολής τους στο χτίσιμο του χωριού μας και στην συναίσθηση της ανάγκης για διατήρηση των παραδοσιακών αξιών.

Στο καροποιείο του Σταματιάδη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΖΩΤΟΥ

Ήταν θαρύ το πρωίνο της 21ης Νοεμβρίου, για όσους γνώριζαν τον Θανάση Παπαζώτο και μάθαιναν το θλιβερό άγγελμα της τελικής πτώσης του στην άνιση μάχη με το θάνατο που έδινε με ξεχωριστή στωικότητα και δύναμη τα τελευταία χρόνια. Οι δικοί του άνθρωποι στο χωρίο, οι φίλοι του, όσοι είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν και κυρίως ο επιστημονικός κόσμος της μεγάλης του αγάπης, της αρχαιολογίας, δεν μπορούν να πιστέψουν ότι αυτό το παθιασμένο για ζωή παλληκάρι, το πάντα γελαστό και αισιόδοξο, ο υπέροχος άνθρωπος και λαμπρός επιστήμονας, που ανέδειξε όσο λίγοι την επιστήμη του και βραβεύτηκε απ' την Ακαδημία Αθηνών για το έργο του, δεν θα μας χαρίζει πια το χαμόγελό του, την ανθρωπία του, την αειφόρο πνευματική του δημιουργία.

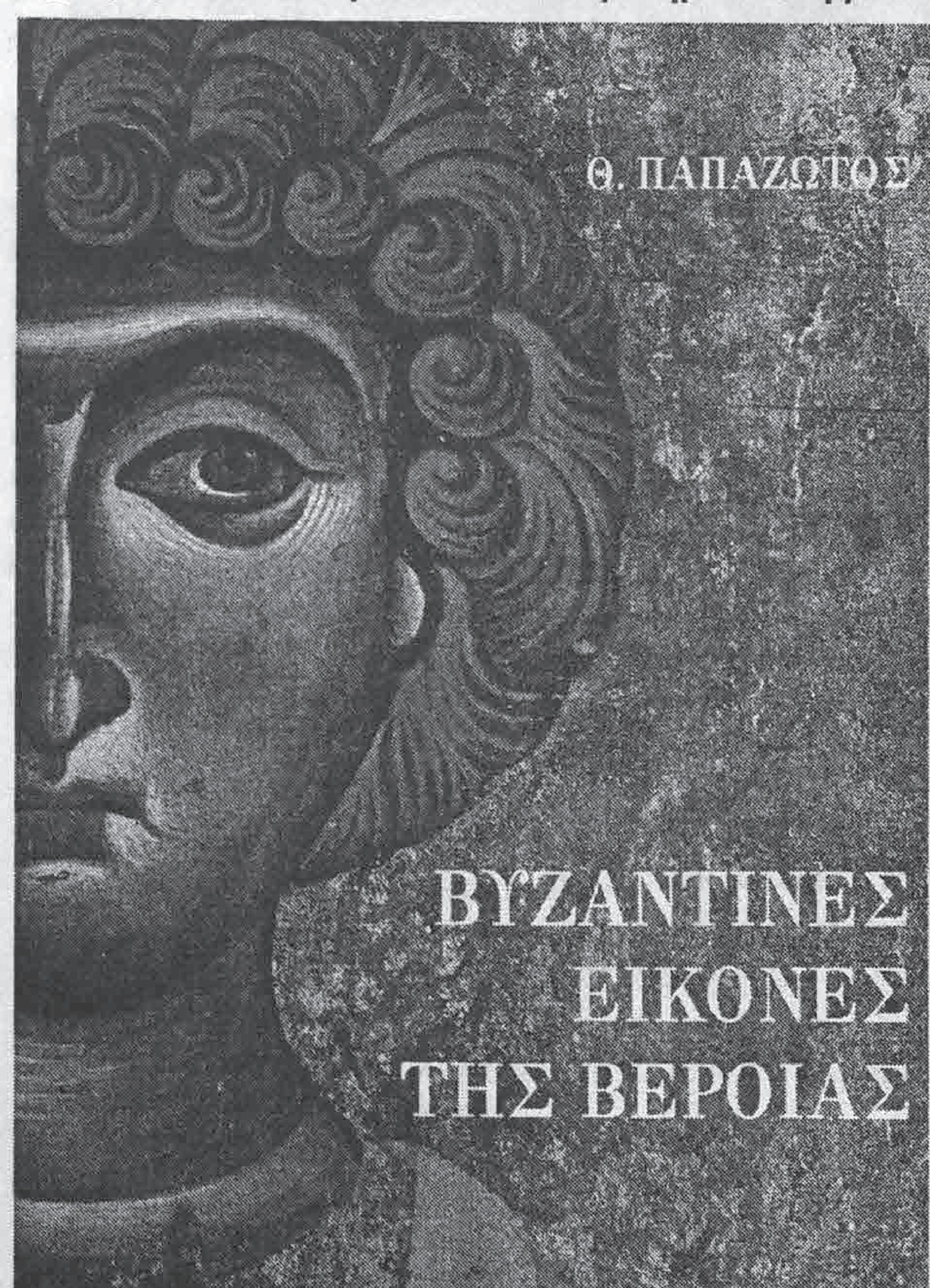
"Εφυγε ένας θησαυρός" έγραφε μεταξύ των άλλων η "Ελευθεροτυπία", "ένας πρώρος θάνατος στέρησε τη βυζαντινή αρχαιολογία από ένα λαμπρό και ταλαντούχο επιστήμονα και γνώστη της τέχνης" έγραψαν μεταξύ των άλλων τα "NEA".

Ο δε Υπουργός Πολιτισμού Ευάγγελος Βενιζέλος, με το άγγελμα του θανάτου του δήλωσε ότι "Ο Θανάσης Παπαζώτος, βυζαντινόλογος της νεότερης γενιάς, εργάστηκε με ξεχωριστό πάθος για την προστασία και προβολή των βυζαντινών μνημείων της Μακεδονίας και πλούτισε την ελληνική βιβλιογραφία για τη βυζαντινή τέχνη με αριθμό βιβλίων και μελετών, αντιστρόφως ανάλογο προς το σύντομο βίο του. Ο πρώρος θάνατός του στερεί το τόπο από ένα εξαίρετο στέλεχος, αλλά και τη Μακεδονία από έναν άξιο μελετητή της".

Η "βοϊράνη" και ολόκληρο το χωρίο συμμετέχει στο θαρύ πένθος της οικογένειάς του και σαν μικρή ένδειξη αναγνώρισης της ξεχωριστής προσωπικότητάς του, που τιμά την γενέτειρά του, αφιερώνει στη μνήμη του ελάχιστο από το χώρο της, ικανό όμως για τον σεμνό Θανάση, να χαμογελάσει με ικανοποίηση από κει ψηλά που μας βλέπει....

Θεωρήσαμε ότι ο άνθρωπος που θα μπορούσε καλύτερα από τον καθένα να σκιαγραφήσει την πολύπλευρη προσωπικότητα του Θανάση, ήταν η γυναίκα με την οποία μοιράστηκε τα τελευταία δέκα χρόνια της ζωής του, η γυναίκα του, η ίδιη Βιγγοπούλου, που του χάρισε έναν υπέροχο γιο, τον εξάχρονο Ρωμανό, και έζησε από κοντά το μεγαλείο της ψυχής του, την πνευματική του δημιουργία και το ατελείωτο δράμα της μάχης με τον θάνατο.

Ας αφήσουμε λοιπόν την ίδιη Παπαζώτου μέσα από τον άφατο πόνο της να ξεδιπλώσει την πολυσχιδή προσωπικότητα του πολυαγαπημένου της:

ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ
ΤΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Διδακτορική διατριβή που βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών το 1995

Ένας υπέροχος άνθρωπος, ένας λαμπρός επιστήμονας,
γέννημα θρέμμα του χωριού μας έσβησε στα 45 του χρόνια.

"Ο Θανάσης γεννήθηκε το 1951 στον Αγιο Αθανάσιο Δράμας. Αποφοίτησε από το Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1975 και από τη χρονιά εκείνη άρχισε να εργάζεται στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Διέκοψε για δύο χρόνια (1977 - 1979) για να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις και, από το 1979 μέχρι το 1984 συνέχισε την εργασία του στην 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στη Θεσσαλονίκη σε σωστικές κυρίως ανασκαφές και αναστηλώσεις μνημείων. Από τους πρωτεργάτες της ανάδειξης του Λευκού Πύργου σε προσωρινό Βυζαντινό Μουσείο της πόλης, πίστεψε στις δυνατότητες που πρόσφερε η συμπρωτεύουσα για τις βυζαντινές σπουδές.

Αλλά εάν η Θεσσαλονίκη ήταν η πρώτη πόλη για την οποία εργάστηκε, η Δυτική Μακεδονία και ειδικά η Βέροια, στην οποία μετατίθεται το 1984 αρχικά σαν επιμελητής και αργότερα σαν προϊστάμενος, τον απασχόλησαν συστηματικά. Δεκάδες είναι οι μελέτες του και οι οδοιπορίες του στην περιοχή αυτή για την καταγραφή και μελέτη αρχιτεκτονικών μνημείων, τοιχογραφιών, εικόνων κλπ. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι η Βέροια και τα μνημεία της έγιναν γνωστά στη διεθνή επιστημονική κοινότητα κυρίως χάρι στις έρευνές του. Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι η Διδακτορική του Διατριβή που υποβλήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης και εκδόθηκε από το ΤΑΠ (Δημοσιεύματα Αρχαιολογικού Δελτίου αρ. 54), αφορά την πόλη και τα μνημεία της Βέροιας (11ος - 18ος αι.). Το έργο αυτό βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών (1995). Για την προσφορά του αυτή ο Δήμος Βέροιας τον ανέδειξε σε Επίτιμο Δημότη της πόλης. Εξάλλου το δεύτερο βιβλίο που ετοίμασε και εκδόθηκε από τις Εκδόσεις Ακρίτας (1995) με την χορηγία του Ιδρύματος Κωνσταντίνου και Έμμας Δοξιάδη αναφέρεται αποκλειστι-

κά στις βυζαντινές εικόνες της Βέροιας.

Η αγάπη του για το Βυζαντιό, η συναίσθηση του μέτρου σε συνδυασμό και με την άριστη επιστημονική του κατάρτιση και το έμφυτο καλλιτεχνικό του αισθητήριο απέφεραν τους καρπούς του από πολύ νωρίς με τη δημοσίευση περισσοτέρων από εξήντα άρθρων στα πιο έγκυρα επιστημονικά περιοδικά. Βαθύς γνωστής των προβλημάτων της βυζαντινής ζωγραφικής δεν ενδιαφέρθηκε μόνο γι' αυτήν. Το εύρος των ενδιαφέροντων του από ιστορικοφιλολογικά θέματα σε τοπογραφικά, ερμηνευτικά και αρχαιολογικά προβλήματα, από αρχιτεκτονική σε επιγραφική, και από γλυπτική σε ζωγραφική, υποδηλώνουν τη αγάπη και την επιστημονική ευσυνείδησία με την οποία αφοσιώθηκε σε αυτά. Άλλα τρία έργα του δεν πρόλαβε ο ίδιος να τα δει δημοσιεύμενα.

Οι δραστηριότητές του ήταν ατέλειωτες. Ανασκαφές στους Φιλίππους, την Θεσσαλονίκη, την Πιερία τα Στεφανιά Μακεδονίας και το Άργος Ορεστικό (1988 - 1991). Αναστηλώσεις σε Θεσσαλονίκη, Καστοριά, νομό Κοζάνης και Πρέσπες. Πρωτεργάτης της Προγραμματικής Σύμβασης της Καστοριάς το 1988 και του Βυζαντινού τμήματος του Μουσείου Φλωρίνης αφιερωμένου στις Πρέσπες. Συμμετοχή σε διεθνή Συνέδρια και Συμπόσια, προσκλήθηκε και διετέλεσε επισκέπτης Ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Illinois - ΗΠΑ, έδωσε σε πολιτιστικά ίδρυματα, Πανεπιστήμια (Αθηνών, Princeton, Illinois), και υπήρξε επιστημονικός σύμβουλος και υπεύθυνος έρευνας και κειμένων σε "ντοκυμαντάρι" της ΕΤ, ΕΟΤ ΚΑΙ ΕΤΕ ("Λυκία", "Μακεδονία", κλπ.)

Το 1992 μετατίθεται στο Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών, όπου δυστυχώς δεν μπορεί πλέον να προσφέρει με άνεση τις υπηρεσίες του. Η επάρτος νόσος που εκδηλώθηκε από τότε και διήρκησε τέσσερα χρόνια, δεν του επέτρεψε την απόλυτη ελευθερία κινήσεων που θα ήθελε ώστε να επιτελέσει το έργο του με την υπευθυνότητα

που τον διέκρινε. Ωστόσο, ακόμα και την περίοδο αυτή κατόρθωσε να υποστηρίξει τη Διδακτορική του Διατριβή, να συγγράψει το δεύτερό του βιβλίο για τη Βέροια (Βυζαντινές Εικόνες της Βέροιας), να ετοιμάσει και να δημοσιεύσει πλήθος άρθρων και να έχει ήδη έτοιμο το υλικό για άλλα δύο βιβλία (Μακεδονικά Αποσημειώματα, περί Αδριανούπολεως, Μονή Ακαπνίου).

Από τις σημαντικότερες προσφορές του όμως υπήρξε η κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στη Βέροια, εύρεση και διάσωση, πολλές φορές υπό αντίξεως συνθήκες, περισσοτέρων από 370 βυζαντινών και μεταβυζαντινών εικόνων και η κατάθεση και φύλαξη τους στην εκεί Συλλογή. Ουσιαστικά "ίδρυσε" το Βυζαντινό Μουσείο στη Βέροια, αφού πριν από αυτόν οι εικόνες αφιθμούσαν τις 140 και μετά από αυτόν προστέθηκε μόνον μία δεκάδα και αυτό κατόπιν υποδειχθείσας του.

Μία άλλη προσφορά του που δεν πρέπει να παραληφθεί είναι ο εντοπισμός από μέρους του κλεμμένων και φυγαδευμένων από την Ελλάδα εικόνων. Απλό παράδειγμα - όχι το μοναδικό - οι εικόνες του τέμπλου του Αγίου Προκοπίου Βεροίας.

Ο Θανάσης Παπαζώτος αγροτικής προέλευσης και χωρίς από την αρχή οι συνθήκες να τον έχουν ευνοήσει, παρά το νεαρό της ηλικίας του, έχει προσφέρει στην Ελλάδα αλλά και στη διεθνή επιστημονική γνώση του αντικειμένου του, η συνέπεια και το πάθος που τον διέκρινε αλλά κυρίως η βαθειά και αισθαντική του φύση και το σπάνιο για την εποχή μας ήθος του, σε συνδυασμό με το καλλιτεχνικό του αισθητήριο και τις άλλες αρετές του χαρακτήρα του, ας ελπίσουμε ότι θα αναγνωριστούν και τα παραδειγματίσουν.

Ο Θανάσης ήταν ταυτόχρονα τρεις υπέροχες προσωπικότητες: ένας σωστός επιστήμονας, βαθύς γνώστης των πηγών της επιστήμης του, οικουμενικός στις γνώσεις, με ευρύτατους ορίζοντες, με πλατειά γνώση επί όλου του επιστητού της βυζαντινής αρχαιολογίας (ερμηνευτικά, αρχαιολογικά, τοπογρα-

φικά, επιγραφικά, ιστορικά, εικονογραφικά, θεολογικά, θέματα διαφωτισμού κλπ.). Μορφώθηκε και δημιουργήθηκε μόνος του, έμαθε ξένες γλώσσες μόνος για να προσεγγίσει τ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΖΩΤΟΥ

Αποχαιρετισμός στον φίλο μου Θανάση

Τον θυμάμαι σαν σήμερα. Ήταν, αν δεν κάνω λάθος, καλοκαίρι της χρονιάς του '70. Ο Θανάσης πρωτοετής φοιτητής της αρχαιολογίας, εγώ μαθητής του Γυμνασίου. Κι οι δύο μας παθιασμένοι με τη φύση, γοητευμένοι με την ιδέα της εξερεύνησης, βαθήκαμε μέσα στη λάβρα του καλοκαιριού εκτελώντας πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού, να σκάψουμε λίγο πιο κάτω από το εξωκλήσι του Αι-Γιώργη κοντά στις πολύβουες πηγές της Βοϊράνης στο χώρο όπου πριν από αιώνες πολλούς, όπως έλεγε ο Θανάσης, υπήρχε Ρωμαϊκό πόλισμα και όπου στα σπλάχνα του έκρυψε για τόσα χρόνια σπουδαία ευρήματα, χρήσιμα για την ιστορική μας αυτογνωσία.

Εκεί λοιπόν, στο χώρο της αρχαίας Βοϊράνης, λίγο έξω απ' το χωριό μας, άγουροι έφηβοι, ξέσκεποι στον καυτό ήλιο, για δύο ολόκληρους μήνες, είχα την ευτυχία να νιώσω τη ζέση, το σφρίγος και το πάθος του Θανάση για την επιστήμη που τον συνάρπαζε κυριολεκτικά κι ακόμη ν' αποκτήσω έναν πολύτιμο φίλο. Λίγο αργότερα, όταν για πρώτη φορά τα μάτια μου αντίκρυζαν τη βασιλίσσα του βορρά την πρωτεύουσα της Μακεδονίας, υποψήφιος ακόμη, το μικρό διαμέρισμα του Θανάση ήταν αυτό που με φιλοξένησε, ο Θανάσης ήταν αυτός που στάθηκε κοντά μου στις δύσκολες στιγμές, ο Θανάσης μου μετάγγισε την πίστη για αγώνα, για πνευματική θωράκιση.

Υστερά οι δρόμοι μας χώρισαν. Εκείνος λάτρης της επιστήμης που τον ανέδειξε, την υπηρέτησε, κυρίως μακριά απ' τον τόπο του, εγώ σ' άλλους χώρους, δυστυχώς λιγότερο ρομαντικούς, έμεινα στον τόπο μου. Δεν τον είδα πολλές φορές στα επόμενα χρόνια. Μάθαινα όμως πάντα τα νέα του και χαιρόμουν για αυτόν. Οι στιγμές συνάντησης κάποια καλοκαίρια στο χωριό, στιγμές συναισθηματικής φόρτισης, ηλεκτρικής εκκένωσης. Σκέψεις, προβληματισμοί, όνειρα, σχέδια για το μέλλον, κουτσομπολιό και πάντα γέλιο, πολύ γέλιο...

Ο Θανάσης ήταν ολόκληρος η χαρά της ζωής, η αστείρευτη πηγή της δημιουργικότητας και της αισιοδοξίας, το μεγάλο και ευαίσθητο παιδί που ήξερε ν' αγαπά και να αγαπιέται.

Μετά ήρθαν τα κακά μαντάτα. Φαίνεται πως και οι Θεοί ζηλεύουν τους πιο άξιους, τους πιο καλούς και τους θέλουν κοντά τους. Πάλαιψε σκληρά ο Θανάσης, σάρκασε όσο κανείς άλλος την αρρώστεια και την έπαιξε για πολλά χρόνια κρυφτούλι δίνοντας μαθήματα σωματικής δύναμης και ψυχικού σθένους. Όπλο του η δίψα για ζωή, η αγάπη του στην οικογένεια και την επιστήμη του και κυρίως η λατρεία του στο μονάκριβο γιο του Ρωμανό. Πρόσφατα η Ακαδημία αναγνώρισε το έργο του και τον βράβευσε. Κι όπως συνήθως γίνεται σ' αυτές τις περιπτώσεις, σκεφτήκαμε και μεις στο χωριό του να τον τιμήσουμε μ' ένα μικρό αφιέρωμα στη "βοϊράνη".

Ατυχήσαμε όμως γιατί προσκρούσαμε στη σ' όλους γνωστή σεμνότητά του. "Ασ' το γι' αργότερα" μου είπε στο τηλέφωνο και φαινόταν να το πιστεύει. Το γέλιο του πηγαίο, αντίδοτο στους πόνους που δοκίμαζε, με γέμισε αισιοδοξία, παρά την αδιόρατη θλίψη που σαν από ένοτικο ένιωσα στα λόγια του.

"Ασ' το γι' αργότερα..." Τι ειρωνεία... Ήρθε η στιγμή, αλλά είναι πλέον αργά. Είναι ίσως καιρός να καταλάβουμε ότι ανθρώπους σαν τον Θανάση πρέπει να τους τιμούμε όσο ζουν, γιατί τ' αξίζουν. Ελπίζω να μας συγχωρέσεις Θανάση από κει ψηλά που βρίσκεσαι και να μην είναι αυτό που θα σε κάνει να χάσεις το γέλιο σου.

Καλή τύχη φίλε ακριβέ στον καινούριο κόσμο που πορεύεσαι για να εξερευνήσεις... Εμείς εδώ στη γη, που τόσο αγάπησες, στο χωριό σου, θα σε θυμόμαστε πάντα. Και μια άλλη φορά θα τα ξαναπούμε...

Κώστας Κυριαζής - Κηπουρός

Ο καθηγητής βυζαντινής αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. κ. Γουναρης μιλά

για τον Θανάση Παπαζώτο.

Η απώλεια του σεμνού αρχαιολόγου Θανάση Παπαζώτου συγκίνησε βαθύτατα και την πανεπιστημιακή κοινότητα στη Θεσσαλονίκη, όπου σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή και πρόχωρησε στη μεταπτυχιακή του εργασία για τους βυζαντινούς ναούς της Βέροιας. Ο καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας κ. Γουναρης, φανερά συγκινημένος, θυμάται για τη γνωριμία του το 1971 με το νεαρό τότε φοιτητή αρχαιολογίας από το χωριό μας: "Κάναμε ανασκαφή στους Φιλίππους το καλοκαίρι του '71 με τη συμμετοχή φοιτητών τουλάχιστον από το δεύτερο έτος των σπουδών τους. Ξαφνικά εμφανίστηκε μπροστά μας ένας άγνωστος φοιτητής, πρωτοετής, με ένα κομμάτι ψηφιδωτού από τις πηγές Βοϊράνης, από εκείνα που έρχονταν στην επιφάνεια τυχαία με κάποιες γεωργικές εργασίες. Ήμουν βοηθός τότε του καθηγητή Πελεκανίδη, που ήταν υπεύθυνος για την ανασκαφή στους Φιλίππους και έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στο εύρημα του νεαρού φοιτητή. Χάρη στον Θανασάκη, όπως τον ξέραμε όλοι τόσα χρόνια, έγινε η ανασκαφή στην περιοχή σας από την κ. Νικολαΐδου.

Το ψηφιδωτό του βρίσκεται σήμερα ολόκληρο στην είσοδο του αρχαιολογικού μουσείου των Φιλίππων..."

Η συγκίνηση του καθηγητή μεγαλώνει ακόμη περισσότερο, όταν ξεφυλλίζει το βιβλίο του Θανάση Παπαζώτου για τις βυζαντινές εκκλησίες στη Βέροια: "Ηταν άνθρωπος, με θέληση και αυτό φάνηκε από την αρχή. Ξεχώριζε για το ήθος και τη σεμνότητά του. Δεν επιδίωκε την προβολή του, ούτε ερχόταν σε αντιδικίες με τους συναδέλφους του. Υπερασπιζόταν, όμως, με πάθος τις επιστημονικές του ιδέες. Μπορώ να πω ότι ήταν ένας γνήσιος νέος της ελληνικής επαρχίας, ένας απλός άνθρωπος..."

Ξεκίνησε τη διατριβή του στη Θεσ/κη με θέμα τις βυζαντινές εκκλησίες στη Βέροια, ιδιαίτερα στη μαντικό αντικείμενο. Τελικά, την υπέβαλε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης για προσωπικούς λόγους, ύστερα από κοπιαστική και μακροχρόνια εργασία. Το έργο του είναι πολύ σημαντικό και δίκαια βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών, μετά την πρόταση του γνωστού ακαδημαϊκού Μανώλη Χατζιδάκη. Παράλληλα τιμήθηκε και από το Δήμο Βέροιας για την προσφορά του.

Ο Θανασάκης μπορούσε να προσφέρει πολλά ακόμη στην επιστήμη του. Πίστευε ότι θα ζήσει και θα ξεπεράσει την ασθένεια. Τα τελευταία χρόνια, και ενώ υπέφερε σωματικά, κατάφερε να ολοκληρώσει ένα δεύτερο βιβλίο με τις εικόνες των βυζαντινών εκκλησιών της Βέροιας. Το υλικό συγκεντρωνόταν παράλληλα με τη διατριβή του, αλλά είναι εκπληκτικό ότι βρήκε τη δύναμη για να αντισταθεί στους πόνους και την ταλαιπωρία και να γράψει το βιβλίο...

Αφήνει πίσω μεγάλο κενό για την οικογένειά του, τη μητέρα του που λάτρευε και της όφειλε τα πάντα, τους φίλους και τους συναδέλφους αρχαιολόγους που όλοι τον αγαπήσαμε. Ήταν μεγάλη απώλεια για την επιστήμη που υπηρετούμε...

Δυο φίλες συμμαθήτριες του Θανάση Παπαζώτου μιλούν γι' αυτόν

Δυό αγαπημένες φίλες και συμμαθήτριες του Θανάση, η Ιωάννα Καραγιανίδου και η Μαρία Καρατζόγλου, που τον έζησαν από κοντά σε πολλές στιγμές της ζωής του, συγκλονισμένες απ' το θάνατό του, αφήνουν τον χρόνο να γυρίσει πίσω και αφηγούνται.

"Ήταν στη σχολική εκδρομή των τελειοφοίτων του Γυμνασίου Δασάτου στα Μετέωρα, το 1969", θυμάται η Ιωάννα Καραγιανίδου που έγινε η έκρηξη στην ψυχή του Θανάση, όταν θαυμάζοντας τις βυζαντινές εικόνες της μονής Βαρλάμ ανέκραξε "Αυτό θέλω να γίνω. Αρχαιολόγος".

Από μαθητής ακόμη σκάλιζε διαρκώς και ήθελε να ξεθάψει ό,τι πολύτιμο έκρυψε η γη μέσα της. Είχε έντονες καλλιτεχνικές τάσεις ασχολούμενος με επιτυχία με τη γλυπτική και τη ζωγραφική. Σαν φοιτητής επισκέφτηκε πολλές φορές το Άγιο Όρος όπου θήτευσε κοντά σε Αγιορείτες αγιογράφους μαθαίνοντας την τέχνη τους. Μεγαλωμένος με μύριες όσες στερήσεις διέθετε το πενιχρό χαρτζιλίκι του μόνο για αγορές βιβλίων. Σ' όλη του τη ζωή, αν και ήταν φτωχός, στάθηκε ιδιαίτερα αξιοπρεπής και διακρινόταν πάντα για τις επιδόσεις του στα γράμματα. Αγωνίστηκε με πάθος να φέρει στην επιφάνεια τις αρχαιότητες της περιοχής μας, κάνοντας από φοιτητής ακόμη ανασκαφές και ανακαλύπτοντας σημαντικά ευρήματα. Ανήσυχη μα και ευαίσθητη φύση ζούσε για την επιστήμη του την οποία υπηρετούσε πιστά μέχρι την τελευταία του πνοή.

Η Μαρία Καρατζόγλου τον έζησε στην Αθήνα στις δύσκολες στιγμές της αρρώστιας του ως εργαζόμενη στην κλινική που νοσηλεύτηκε. "Αυτό που εξέπληξε όλους μας", αφηγείται "ήταν η ανεξάντλητη ψυχική του δύναμη σε ώρες εξαιρετικά δύσκολες και η αστείρευτη αισιοδοξία του, αν και ο χάρος τούπαιρε τα δόντια του. Λίγες μέρες πριν αφήσει για πάντα τον κόσμο μας, αν και τον βασάνιζαν φρικτοί πόνοι, είχε φοβερές ιδέες και έκανε όνειρα για το μέλλον. Εργαζόταν με πάθος να τελειώσει το τελευταίο του βιβλίο και προετοίμαζε τη χαρτογράφηση πέντε επισκοπών της Μακεδονίας για την εξερεύνηση των μνημείων

Χριστουγεννιάτικα ή θη και έθιμα

Τα Κάλαντα του χθες και του σήμερα

Τα περασμένα χρόνια κι όσο ζούσε η μάνα μου, την παρακαλούσαμε όλοι - εγώ, ο άνδρας μου και τα πεθερικά μου - να μείνει κοντά μας, ξέχωρα από τις άλλες ημέρες και την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων.

Δε θέλαμε χρονιάρες μέρες να μείνει μόνη της στο σπιτάκι του χωριού, αλλά δεν είχαμε επιχειρήματα να την πείσουμε. Εκείνη είχε μόνη μια αιτιολογία και καταβάθμιος απορούσε, γιατί δεν καταλαβαίναμε τα αυτονότα. Γι αυτό στις πιεστικές προτάσεις μας ανταπαντούσε:

- Κι αν έρθουν τα παιδιά να πουν τα Κάλαντα; ρωτούσε.

Χωρίς στη συνέχεια να περιμένει απάντηση, ξαναρωτούσε:

- Γίνεται να βρουν την αυλόπορτα σφαλιστή και το σπίτι σκοτεινό και σιωπηρό;

Μ' αυτά τα λίγα λόγια μάς έδινε να καταλάβουμε τη συνειδητή προσήλωσή της στους άγραφους νόμους της ιερής παράδοσης. Τα ήθη κι έθιμα των ημερών τής υπαγόρευαν, σαν αδιόρατοι συνομιλητές, μια ορισμένη συμπεριφορά. Έπειτε, σύμφωνα με τις συνήθειες αιώνων, να περιμένει τα μικρά παιδιά να της πουν τα σχετικά με τη γέννηση του Χριστού ή τον ερχομό του νέου έτους ή τη Βάπτιση του Χριστού "κάτω στον Ιορδάνη ποταμό". Δεν της επέτρεπαν οι "φωνές των Πατέρων" να αποκαρδιώσει τους μικρούς Καλαντιστές, να βρουν δηλαδή σπίτι "σφαλιστό", φούρνο χωρίς χριστόψωμα και τραπέζι χωρίς συνδαιτιμόνες.

Οι κληρονομίες των Ελλήνων εκφράζονται μέσα από μια αιλυσιδωτή συνέχεια κάποιων άτυπων κανόνων. Αιτούν χωρίς να απαιτούν πίστη και διακονία. Γι αυτό κι η μάνα μου, όπως όλες οι μανάδες της γενιάς της, θεωρούσε προσβολή των θείων να μην περιμένει "τα παιδιά" στο σπιτικό της και να αφήσει έτσι χωρίς φιλοδωρήμα τους γήινους εξάγγελους που διαλαλούσαν την "εν σπηλαίω γέννηση" ή την "αρχιμηνιά, αρχιχρονιά". Ούτε σαν φευγαλέα υποψία δεν περνούσε από το μυαλό της η σκέψη, πως οι μικροί καλαντιστές έκαναν στην ουσία "μια γιορταστική" εύσχημη επαιτεία". Έψαλλαν για να πάρουν δώρα και νομίσματα σαν ελάχιστη αμοιβή των κόπων τους. Ολόκληρη ιστορία διηγόταν τραγουδιστά και όρθιοι μπροστά στην εξώθυρα. Απαράλλαχτα σαν ιστοριτές, σαν επίσημοι ραψώδοι, σαν σεβαστοί παιγνιώτες, σαν παιγνιδιάτορες, όπως ονομάτιζε όσους κρατούσαν μουσικό όργανο στα χέρια κι ανιστορούσαν το θαύμα της γέννησης του Χριστού ή τον ερχομό του νέου έτους. Επομένως ήταν φρόνιμο να μην πάρουν αμοιβή για τον κόπο τους, να μην πληρωθούν για το ιστόρημά τους; Στο κάτω κάτω ήξερε να ξεχωρίζει τους καλαντιστές από τους καλαντογυρευούς και το καλάντεσμαν από το καλλαντογύρευαν.

Η μάνα μου δεν ζει σήμερα. Ο Θεός την έχει απαλλάξει από τα εγκόσμια και επομένως δεν μπορεί να διαπιστώσει πόσο τα ελληνικά κάλαντα έχασαν και το τελευταίο ψήγμα της ουσίας τους. Διότι έγιναν στην παραδοσιακή σύνθεσή τους κάποιες αιτιολογημένες από το χρόνο παραλλαγές. Δεν περικόπηκαν κάποιοι στίχοι στα μακροσκελή ιστορήματα και μόνο, αλλά αλλοιώθηκε η στιχοπλοκή τους από αυθαίρετες προσθαφαιρέσεις. Τα πρώιμα βυζαντινά, δημοτικά τραγούδια, τα Κάλαντα δηλαδή, ενώ είχαν το κουράγιο να ζήσουν με (προφορική) παράδοση περισσότερο από δεκαπέντε αιώνες, δέχτηκαν τα τελευταία χρόνια ριζικές αλλαγές κι όχι λίγες φορές αντικαταστάθηκαν με άλλα. Τα ξενόφερτα "Άγια Νύχτα, έλατο ω έλατο, ο μικρός τυμπανιστής και το ταϊγκλι μπεν" βρήκαν πρόσφορο έδαφος και κάρπισαν. Τα τραγούδια αυτά δεν έχουν καμία σχέση με τα παραδοσιακά Κάλαντα. Γι αυτό όχι μόνο προσβάλλουν τα ελληνικά ήθη κι έθιμα και τον ελληνικό τρόπο ζωής, όχι μόνο είναι ξενόφερ-

Της Νόρας Κωνσταντινίδου
συγγραφέως

τα και καμία φορά λέγονται και ξενόγλωσσα, αλλά γιατί οι "μικροί τυμπανιστές" τεμπελιάζουν να πουν ολόκληρο το τραγούδι, όταν συμβαίνει να το ξέρουν. Περιορίζονται τότε σε δυο στροφές, λένε το ρεφραίν και κοιτάζουν μόνιμα τα χέρια. Επαιτούν ξεδιάντροπα και σαν καλαντογυρευοί αποφεύγουν τις μεγάλες παρέες. Είναι μόνοι, όπως βγαίνει στη ζητιανιά ο ζητιάνος.

Αλλά ... η μάνα μου δε ζει πια... Όπως όλοι της γενιάς της δεν ζουν κι αυτοί κι εμείς που απομειναμε δεν ξέρουμε καλά καλά τι είναι τα Κάλαντα.

Αλήθεια τι είναι τα Κάλαντα;

Πρωτοχρονιάτικα Ποντιακά Κάλαντα

Αε - Βασίλης ασή Λιαρί μερέαν

Αε - Βασίλης έρχεται ασή Λιαρί μερέαν.
Φροτούται τρανόν δίσακκον, γομάτον ευλογίας.

Αν δήτε μνας καλόν παχτσίς, αν δήτε
άσπρα αρνόπα,
να γίνταν τα γεννήματα, τ' αμπάρα να γομούνταν,
να έρχουνταν κι οι ξενιτιάρ' με τα πολλά γορόσια.

Χριστουγεννιάτικα Ποντιακά Κάλαντα

Χριστός ' γεννέθεν

Χριστός ' γεννέθεν, χαράν σον κόσμον,
χα καλή ώρα, καλή σ' ημέρα.

Χα καλόν παιδίν οψέ ' γεννέθεν,

οψέ 'γεννέθεν, ουρανοστάθεν.

Τον εγέννεσεν η Παναγία, τον ενέστεσεν Αϊ
Παρθένος.

Εκαβάλκεψεν χρυσόν πουλάρι
κι εκατήβεν σο στανδοδρόμι.

Έρπαξαν ατον οι χιλ Εβραίοι,
οι χιλ' Εβραίοι και μύριοι Εβραίοι.

Ας αρκεντικά κι ασήν καρδίαν,
αίμαν έσταξεν, χολή κ' εφάνθεν.

Ούμπαν έσταξεν, και μύρον έτον,
μύρον έτον και μυραδία.

Εμνύστεν άτο ο κόσμομ ολεν,
για μυρίστ' ατο κι εσύ αφέντα.

Συ αφέντα, καλέ μ' αφέντα,
έρθαν τη Χριστού τα παλληκάρια
και θυμίζεν τον νοικοκύρην,
νοικοκύρη μ' και βασιλέαν.

Δέβα σο ταρέζ' κι έλα σην πόρταν,
δος μας ούβας και λεφτοκάρουα

κι αν ας 'εις μαν, χαράν σην πόρτα σ'.
(Καλά Χριστούγεννα και σ' έτη πολλά).

Τα Καλαντόφωτα στη ζωή των Ποντίων

Από τους "Ποντιακούς Δεσμούς" της Δράμας

Είναι αλήθεια ότι η επίδραση του Χριστιανισμού στάθηκε αποφασιστική και θεμελιακή στη ζωή των Ελλήνων και κατά συνέπεια και στη ζωή των Ποντίων.

Διαβάζοντας κανείς το βιβλίο της ζωής ενός λαού και μάλιστα με το φακό της δημοτικής του ποίησης, των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, των ηθών και εθίμων του δε θα αργήσει να διαπιστώσει την ψυχοσύνθεση, το ήθος και τους οραματισμούς αυτού του λαού.

Όποιος θελήσει να αγγίξει τη χορδή της ποντιακής ψυχής, δεν έχει παρά να μελετήσει τα ήθη και τα έθιμα των Ποντίων.

Εκεί, θα βρει στοιχεία που φτάνουν ως τα πανάρχαια χρόνια του ελληνισμού. Τα ήθη και τα έθιμα των Ποντίων είναι αρχαιότροπα. Ο Σάββας Ιωαννίδης στο περισπούδαστο σύγγραμμα του "Ιστορία και στατιστική Τραπεζούντος" γράφει: Οι εν πόντω Ελλήνες έχουν πάντες τα ήθη και τα έθιμα των αρχαίων Ελλήνων" ο ποντιακός λαός συνταίριασε τις ειδωλολατρικές συνήθειες με τις χριστιανικές. Γεφύρωσε το χθές με το σήμερα και το αύριο χωρίς να αλλοιώσει τις χριστιανικές αλήθειες.

Έδωσε έτσι συνέχεια στην εθνολογική του ύπαρχη "Χριστός γεννέθεν χαρά σον κόσμου" "φως εν τω σπηλαίω ανέτειλε και τοις εν σκότει απέλαμψεν".

Η ποντιακή μούσα μαζί με την εκκλησιαστική υμνολογία φέρνουν μηνύματα χαράς στον κόσμο όλο. Δίνουν την ελπίδα ότι θα έλθουν καλύτερες μέρες στην ανθρωπότητα.

Τα ποντιόπουλα το σούροπο κι ως τα μεσάνυχτα ψάλλουν το "Χριστός γεννέθεν.." ή το "Καλήν εσπέραν Αρχοντες". Οι ξενιτεμένοι επιστρέφουν λάμπουν τα σπίτια.

Η Χριστόφορη Ποντιακή ψυχή σε τέτοιες μέρες δεν "αντιπαρέχεται" τον πόνο.

Μέλημα των ποντίων να φέρουν τη χαρά σε κάθε σπίτι ανήμπορο, σε κάθε απροστάτευτη οικογένεια, σε κάθε ορφανό.

Μεσάνυχτα σημαίνουν οι καμπάνες. "Ε σκωθέτε

εντώκαν οι καμπάνας".

Πλούσιο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Ομαδικές γίνονται οι επισκέψεις. Προπορεύεται ο ιερέας κι ακολουθούν οι πιστοί.

"Χριστός ετέχθη". Κι απαντώ: Αληθώς ετέχθη κι ο λυράρης: πάντα να έτον τη χριστούς πάντα τα εν τα φώτα..."

Παραμονή της Πρωτοχρονιά

Χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα - Θρακιώτικα Κάλαντα

Χριστούγεννα στο Χατζηγύρι Κεσσάνης Αν. Θράκης

της Μαίρης Λιαργκόβα

Εημερώματα παραμονής Χριστουγέννων

Η μητέρα είχε τελειώσει από βραδύ το ράψιμο και καταπιάστηκε στην προετοιμασία του φτωχικού μας φροντίζοντας όπως πάντα, να μη λείψει τίποτα από το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

Η γιαγιά η Παναϊώταινα ή Μπάρμπω Κατερίνα ή Τζορμπατζίνα όπως τη φώναζαν, καθισμένη στη συνηθισμένη της γωνιά δίπλα στη σόμπα, με τη μαύρη μπαρμπούλα, διπλωμένη από δεξιά και αριστερά να σταυρώνει πάνω στο κεφάλι, στηριγμένη με τα δυο της χέρια το' να πάνω στ' άλλο στο δεκανίκι με το ασημένιο στρογγυλό κεφάλι, μοναδικό ενθύμιο του από χρόνια ξενητεμένου μεγάλου της γιου, με τα σημάδια των δοντιών του όταν κάποτε ξέσπασε η οργή του σ' αυτό.

"Ολιλέ Βαγγιλία τα πουνίδια μ' θ' αλλάξ' κιρός"

Το βάρος του χρόνου είχε κυρτώσει ελαφρά το γέρικο κορμί της και τ' αφριτικά την ενοχλούσαν κάθε φορά που ο καιρός άλλαζε τις διαθέσεις.

Αφησε να της ξεφύγει ένα βογγητό, ακολούθησε ένας βαθύς αναστεναγμός κι' όπως κάθε φορά τέτοια μέρα το κουβάρι της ψυχής της κύλησε σ' ένα νοσταλγικό ξετύλιγμα γυρισμού στην αγαπημένη πατρίδα, εκεί σε μια μικρή όμορφη γωνιά της Αν. Θράκης.

Με το βλέμμα χαμένο "αλάργα" στους μεγάλους ορίζοντες μ' άρπαξε από το μικρό μου χέρι και με το φτεροκόπημα της ψυχής γυρίζαμε πενήντα χρόνια πίσω, στα Χριστούγεννα του πλούτου και της χαράς τότε που όλη η οικογένεια ήταν μαζεμένη στο όμορφο ζεστό σπιτικό της.

Βαρύς ο χειμώνας ερχόταν εκείνη την εποχή στην Αν. Θράκη. Το χιόνι σκέπαζε ως τα κεραμίδια τα χαμηλά σπίτια, με τα μικρά παράθυρα και τα χοντρά ντουζάρια.

Το μεγάλο σπιτικό του τσορμπατζή Παναϊώτη ήταν χτισμένο σε κύκλο γύρω από μια πλακόστρωτη αυλή. Πιο πέρα σε μια τεράστια έκταση, όλων των ειδών τα ζωντανά ζώα και πουλερικά ("αμέτρητη αλογάρια") ζούσαν τη δική τους ευδαιμονία.

Στο τεράστιο τζάκι που υπήρχε σε κάθε δωμάτιο του σπιτιού τριζοβιλούσαν τα κούτσουρα και μέσα στο πεζούλι μικροί - μεγάλοι ανάμεσα στις λαλαγγίτες και τον τραχανά, τους λουκουμάδες και τις παφλιάγγες, απολάμβαναν τη θαλπωρή της φωτιάς διασκεδάζοντας με ατέλειωτες ιστορίες και χωρατά.

Χριστούγεννον γιννινααα - Χριστούγεννα

Ποσούι Χριστός γιννιέετι - γιννιέτι.

Οι φωνές των καλαντιστών ανακατεμένες με τις σπαρακτικές φωνές των χοιρινών, σε μια μοναδική σύνθεση ζωής και θανάτου, από τα χαράματα διαλαλούσαν τον ερχομό του Σωτήρα Χριστού.

Η τσορμπατζίνα είχε το γενικό πρόσταγμα στη μεγάλη αναταραχή που επικρατούσε αυτή τη μέρα στο σπιτικό της.

Νύφες, εγγόνια, παραγοί, παραδουλεύτρες, κάποιοι κατατρέγμενοι από τη μοίρα, συγγενείς, ο καθ' ένας στο ρόλο του, πηγανούέρχονταν με βιασύνη, "είχαν πολλά χονσμέτια να κάμουν".

Το άγρυπνο μάτι της τσορμπατζίνας πρόσεσε μήπως κάποιος λαίμαργος ζαβολιάρης χαλάσει τη νηστεία την τελευταία στιγμή.

Ήταν μεγάλη αμαρτία "θα μας καψ' Θιός" έλεγε.

Πριν μεταλάβουν οι μικρότεροι έπρεπε να ζητήσουν συγχώρεση από τους μεγαλύτερους- φιλώντας τους το χέρι.

"Σχώφαμι μάνα" "σχονυμένους να εισι πιδί μ"

Όταν επέστρεφαν στο σπίτι με το Χριστό στο σώμα και την ψυχή έπιναν από λίγο κρασί. Έπρεπε να προσέξουν να μη φτύσουν, να μη ματώσουν και προ παντός να μην ξεστομίσουν άσχημη κουβέντα.

Στο τραπέζι ο αφέντης του σπιτιού σταύρωνε το ψωμί και το μοιράζει σε φέτες. Με το κρασί στο χέρι εύχονταν "χρόνια πολλά κι γηροντείν να μας διν' Θιός". Με λαχτάρα γεύονταν όλοι την αχνιστή μπάμπω. Απαραίτητη στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι ήταν η τυρόπιττα και η γλυκεία ριζόπιττα.

Τη γαλατόπιττα την έκαναν την πρωτοχρονιά.

Μετά την πολυήμερη νηστεία όλες οι αισθήσεις σε συναγερμό απολάμβαναν πανηγυρικά την αμοιβή τους.

Το χοιρινό στηριγμένο όρθιο σε μια γωνιά, περασμένο σ' ένα χοντρό ξύλο, μαγειρεύοντας με πολλούς τρόπους τις επόμενες μέρες.

Χοιρινές μπριζόλες στα κάρβουνα ή στο τηγάνι, χοιρινό με πατάτες στο φούρνο, χοιρινό με λάχανο τουρσί (λαχαρμά), με πράσα, με ζυμαρικά, λαχανοντολμάδες με κιμά κομμένο στο κούτσουρο με το μπαλτά, συνοδεία με μιαν ατέλειωτη κρασοκατάνυξη που έφερνε ρόδινο χρώμα στα μάγουλα, εύθυμη διάθεση κι ένα ελαφρό τρίκλισμα στα πόδια.

Ότι περίσσευε από ένα χοιρινό 100 - 150 οκάδων σε λίγες μέρες γίνονταν καβουρμάς, πουσιουρτή, παστωμένες μπριζόλες, μυρωδάτα λουκάνικα.

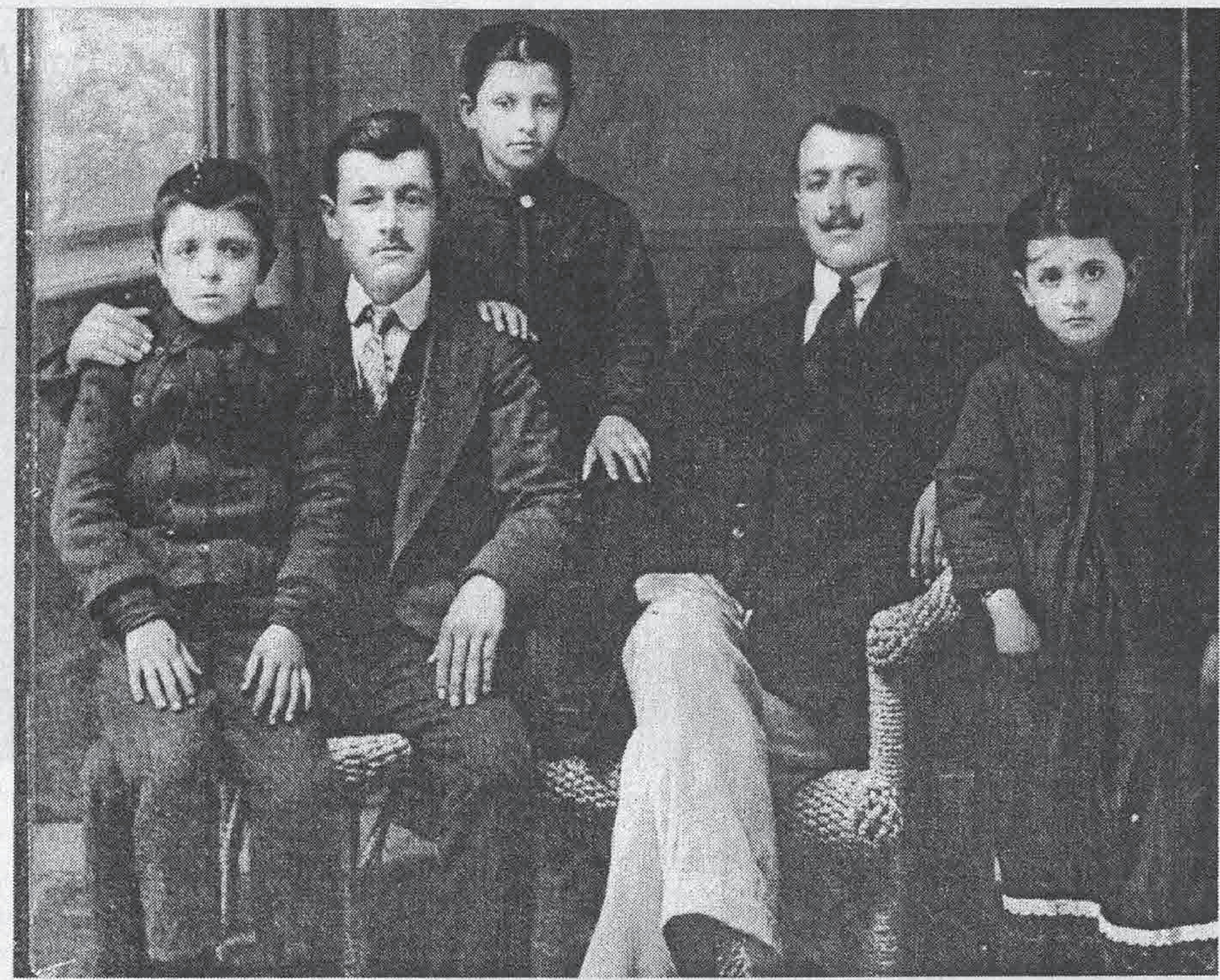
Ενα μέρος από το λίπος γινόταν λαρδί και από το υπόλοιπο έβγαζαν τη λίπα που τη χρησιμοποιούσαν στο φαγητό, στις πίττες και σαν βούτυρο σε ζεστό καψαλισμένο ψωμί.

Τις τσιγαρίδες που έμειναν μετά το λιώσιμο και στράγγισμα της λίπας τις χρησιμοποιούσαν σε διάφορα φαγητά.

Όλα αυτά τα παρασκευάσματα έπαιρναν τη θέση τους στο κελάρι μαζί με κείνα του καλοκαιριού και του φθινοπώρου ως την επόμενη σοδιά.

**Χριστούγεννα Πρωτογέννηνα
πρώτη γιορτή του χρόνου**

Η γιαγιά έβαλε βαθειά το χέρι στη διπλωμένη της ποδιά κι έδωσε στην πρώτη συντροφιά που έψαλε τα κάλαντα έξω από το φτωχικό μας, σύκα, καρύδια, μανταρίνια, ξυλοκέρατα με την ευχή "κι τ' χρονιά κι τ' χρονιά να ζήσητε". Εσύρε τα γέρικα πόδια της και ξανακάθησε στην ζεστή γωνιά της να συνεχίσει το χορό που άφησε στη μέση στο μεσοχώρι (μεσουχώρι) του χωριού της όσο τα όργανα "τα διουλά κι τα λαούτα" έπαιζαν τους όμορφους γλυκούς σκοπούς της αξέχαστης αγαπημένης πατρίδας.

Παραδοσιακή οικογένεια της Αν. Θράκης

Θρακιώτικα Κάλαντα

Τα Κάλαντα των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων ήταν κατά βάση ίδια σ' όλες τις περιοχές της Θράκης, με μικρές αποκλίσεις στους στίχους και στη μουσικολογική έκφραση. Επρόκειτο για μια ακολουθία ασμάτων που ψάλλονταν διαδοχικά από τους καλαντιστές ανάλογα με την περίπτωση. Υπήρχαν, δηλαδή, ξεχωριστά κάλαντα για το νοικοκύρη (αφέντη), για την κερά, για το παλληκάρι, για τη θυγατέρα, για τους νιόπαντρους κλπ.

Ιδιαίτερα όμορφα ήταν τα κάλαντα του Κρυόνερου της Αν. Θράκης, που ξεχωρίζουν για τη μελωδικότητά τους και του υψηλού επιπέδου του ποιητικού κειμένου. Τα κάλαντα αυτά, με τη μορφή ακολουθίας ασμάτων, εξακολουθούν να ψάλλονται και σήμερα από τους απογόνους των προσφύγων Κρυονεριτών που ζουν στο Καλαμπάκι Δράμας.

Να μερικά απ' αυτά.

Κάλαντα Χριστουγέννων Κρυονέρου Αν Θράκης

Ο Χριστός
Χριστός γεννιέται χαρά στον κόσμον
χαρά στον κόσμον, στον κόσμον όλον
τον κόσμον όλον στους αρχαγγέλους
στους αρχαγγέλους στους αποστόλους
στα σμύρνια να πάσουν μαμή να φέρουν
κι ώστε να πάσουν και να γυρίσουν

κινδύνια ψεύτησαν ξελευθερώθη
ξελευθερώθη χριστόν αφέντη
Χριστόν αφέντη σαν ήλιος φέγγει
σα νιο φεγγάρι σαν παλληκάρι

Κάλαντα Χριστουγέννων Ραιδεστού Αν. Θράκης

Χριστούγεννα, πρωτογέννηνα, πρωτογορτή του χρόνου.
Εβγάτε, ιδιέστε, μάθητε, τώρα
Χριστός γεννιέται.
Τώρα Χριστός θα γεννηθεί κι είναι χαρές μεγάλες.
Την Παναγία φίληνα και το Χριστό κερνούσα.
Και την κιαρά την Παναγία τήν παρακαλούσα,
για να μι δώσει τα κλειδιά, κλειδιά του Παραδεισού,
ν' ανοίξου την Παραδεισού να τήν

συνογιανίσουν.

Να ιδιώ τ' αρχόντοι που περνούν, σακούλες βουλωμένες.

Να ιδιώ και τοι καιμένη φτωχοί, λαμπάδες αναμμένες.

Κιαρά μ' τη διχατέρα σου, κιαρά μ' την ακριβή σου πόχει τα μακρυγιά μαλλιά σαρανταπάτεντε πήχες.

Κάνει το γ - ήλιο πρόσωπο κι το φιγγάρι α

Δρώμενα Θεοφανείων στην Καλή Βρύση και το Μοναστηράκι με διονυσιακές ρίζες

Κεφαλή Διονύσου από την περιοχή της Δράμας

Ο Διόνυσος ήταν κυρίως Θεός της αμπέλου και του κρασιού, αλλά γενικότερα προσωποποιούσε τη βλάστηση πάνω στη γη. Η λατρεία του ήρθε στην Ελλάδα από τη Μικρά Ασία δια μέσου της Θράκης. Τον 7ο και τον 6ο αιώνα π.Χ. απλώθηκε σε πλατιά στρώματα του λαού.

Στη διάρκεια των διονυσιακών τελετών, οι οπαδοί του Διόνυσου τον λάτρευαν σε κατάσταση έξαλλου ενθουσιασμού· ζωηρά και παράφορα ήταν τα τραγούδια που συνέθεταν, ενώ έπιναν και άφθονο κρασί, το ιερό δώρο του Θεού. Η μεταμφίεση ήταν απαραίτητη. Οι πιστοί φορούσαν δέρματα ζώων, άλειφαν το πρόσωπό τους με το κατακάθι του κρασιού ή το σκέπαζαν με φύλλα και φορούσαν στεφάνι κισσού, ιερού φυτού του Διόνυσου, όπως και το κλήμα.¹

Με την παράλληλη ανάπτυξη της αμπελουργίας στην Ελλάδα, η λατρεία του διαδιόταν ολοένα και περισσότερο. Στην περιοχή

της Δράμας οι αρχαιολογικές έρευνες έχουν εντοπίσει την καλλιέργεια του αμπελιού από τη νεολιθική εποχή, ενώ έχουν φέρει στο φως και σημαντικά ευρήματα (επιγραφές και προτομές) για τη διονυσιακή λατρεία. Ο Διόνυσος φαίνεται ότι αποτελούσε μια από τις σημαντικότερες τοπικές θεότητες.²

Άλλωστε, οι θρακικής καταγωγής κάτοικοι της Δράμας, κατά την αρχαιότητα, θεωρούνταν φίλοι του κρασιού και της καλοπέρασης. Ήταν επόμενο λοιπόν να διαδοθεί η λατρεία του Διόνυσου στην περιοχή μας, με τους αμπελώνες και τον ξακουστό βίβλινο οίνον του Παγγαίου.

Το 1971 η αρχαιολόγος κ. Ευτ. Νικολαΐδου βρήκε σε χωράφι κοντά στις πηγές Βοϊράνης, αρχαίο πατητήρι για την παραγωγή κρασιού, που αποτελούσε το ισόγειο πολυτελούς κατοικίας. Στο ισόγειο βρίσκονταν οι δεξαμενές, όπου οι εργάτες πατούσαν το σταφύλι και το καθαρό υγρό

Του Βασίλη Ριτζαλέου

έρες προς τα πιθάρια, ενώ στον όροφο μεγάλα ψηφιδωτά στόλιζαν το χώρο.⁴ Η ύπαρξη του πατητηρίου στις πηγές της Βοϊράνης και η εύρεση κεφαλής του Διόνυσου στον Καλαμώνα δείχνουν την έντονη παρουσία του θεού του κρασιού και της χαράς στην περιοχή μας.

Σήμερα, σε ορισμένα χωριά της Δράμας, στην Καλή Βρύση, στο Μοναστηράκι, στο Βώλακα, στην Πετρούσα, στους Πύργους και στον Ξηροπόταμο αναβιώνουν στις αρχές κάθε έτους γιορτές με διονυσιακές ρίζες και περιεχόμενο. Μάλιστα στην Καλή Βρύση η ανασκαφική σκαπάνη της αρχαιολόγου κ.

Περιστέρη

έφερε στο φως ιερό του Διόνυσου από την εποχή των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξανδρου. "Στο χωριό αυτό συνδυάζεται κατά τρόπο θαυμαστό ένα ζωντανό δρώμενο διονυσιακού χαρακτήρα με έναν πραγματικό διονυσιακό χώρο" γράφει ο λαογράφος κ. Αικατερινίδης.

Στο τριήμερο 6 - 8 Ιανουαρίου, τα Μπαμπούγερα (Καλή Βρύση), οι Αράπηδες (Μοναστηράκι), οι Αρκούδες (Βώλακας), οι Τσολιάδες (ως ανάμνηση της δουλείας στους Τούρκους) πρωταγωνιστούν στα τοπικά μας έθιμα. Οι ομάδες των μεταμφιεσμένων πλαισίωνται από θαυμάσιους ντόπιους οργανοπάιχτες, που μας χαρίζουν μοναδικούς ήχους με το "ντάιρέ" (μεγάλο ντέφι) και τη "λύρα" (μοιάζει με την κρητική λύρα). Οι ήχοι τους δένονται με τους εκκωφαντικούς ήχους

κρατώντας στο χέρι κορδόνι, κόκκινο μαντήλι ή και γκλίτσα...", συμπληρώνει ο Δημήτρακης Λουκάς.⁵

Αποκορύφωμα του γιορτασμού στην Καλή Βρύση αποτελεί εύθυμη αναπαράσταση γάμου, στις 8 Ιανουαρίου, με συμμετοχή όλου του χωριού.

Γενικά ακολουθείται το τυπικό ενός τοπικού γάμου: ξύρισμα γαμπρού, ντύσιμο νύφης, αποχαιρετισμός των οικείων της, γαμήλια πομπή με επικεφαλής τα όργανα, στέψη, χαιρετισμός νεονύμφων με προσφορά χαρτονομισμάτων που καρφίσονται στο στήθος

τοίκους. Πρόκειται για μια συγκλονιστική εμπειρία που δεν πρέπει κανείς να χάσει!

1. Από την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου της Β' Λυκείου για το δράμα σελ. 31 - 32.

2. Χάιδω Κουκούλη - Χρυσανθάκη, "Ο αρχαίος οικισμός της Δράμας και το ιερό του Διονύσου" από τα πρακτικά της συνάντησης "Η Δράμα και η περιοχή της" Νοεμ. 1989, έκδοση ΔΕΚΠΟΤΑ 1996 Δράμα, σελ. 83.

3. Δημήτριος Σαμσάρης, Ιστορική γεωργαφία της ανατολικής Μακεδονίας κατά την αρχαιότητα, εκδ. Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1976, σελ. 29 - 30

Ομάδες από Μπαμπούγερα σε κεντρικό δρόμο της Κακής Βρύσης (1995)

μου..., εξομολογείται με συγκίνηση ο Νικόλαος Κουσινάς από το Μοναστηράκι.

"Είναι θαυμάσιο να είσαι πρωτοχορευτής, να κάνεις τουλάχιστο μια γύρα και νάχεις δίπλα σου, γύρω σου, τα όργανα να παιζουν. Εγώ όταν χορεύω παίτούσκα και σέρνω πρώτος το χορό, κάνω τσαλίμια (φιγούρες σαν παιχνίδι)

τους.

Εντυπωσιακό στοιχείο αποτελεί η αρπαγή της νύφης από τα Μπαμπούγερα, η οποία όμως αμέσως απελευθερώνεται.

Όπως και την περασμένη χρονιά θα βρεθούμε το τριήμερο στα παραπάνω χωριά, για να χαρούμε, να χορέψουμε, να τραγουδήσουμε μαζί με τους κα-

4. Ευτ. Κουρκουτίδου - Νικολαΐδου, Ληνοί εις τας πηγάς Βοϊράνης, Αρχαιολογική Εφημερίς 1973, αρχαιολογικά χρονικά σελ. 36 - 49.

5. Αποστάσματα από συνεντεύξεις κατοίκων το 1993 στην εφημερίδα του πολιτιστικού συλλόγου Μοναστηρακίου.

pub ISMINI

Α.Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

0521 67407

ΧΡΩΜΑΤΑ

ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ - ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΜΟΥΣΙΚΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

*

ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΑΣ
ΤΗΛ. (0521) 68.196 - οικίας 68.739

ΦΕΡΣΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

Τεχν. Γεωπόνος

Άνθη - Φυτά - Σπόροι

Φάρμακα - Λιπάσματα

Zωτροφές

*

KΥΡΓΙΑ ΔΡΑΜΑΣ - (έναντι Πλατείας)

Α Θ Λ Η Τ Ι Κ Η Β Ο Ι Ρ Α Ν Η

Μιχαηλίδηςκαιπάλι, προπονητής στηθέσητου Ταβλαρίδη!!!

Πλησιάζει στην κορυφή ο Μ. Αλέξανδρος

Επιμέλεια: Στέλιος Αναστασιάδης

Πραγματοποιώντας μια πολύ καλή πορεία μέχρι τώρα και έχοντας μόνο μια ήττα στο παθητικό του, ο Μ. Αλέξανδρος πλησιάζει στην κορυφή της βαθμολογίας και στοχεύει στην κατάκτηση της, βασιζόμενος στο εύκολο πρόγραμμα που ακολουθεί ως το τέλος του πρώτου γύρου. Στον πάγκο του αυτή τη φορά κάθεται ο εκδιωχθείς λίγο πριν από την έναρξη του πρωταθλήματος Γ. Μιχαηλίδης.

Κι ενώ όλα έδειχναν ότι επήλθε ηρεμία στο σύλλογο μετά την απομάκρυνση Μιχαηλίδη και την πρόσληψη του Β. Ταβλαρίδη στην τεχνική ηγεσία, τα γεγονότα μάς διέψευσαν. Το σήριαλ προπονητή είχε και συνέχεια. Μια συνέχεια που δεν αρμόζει στη συμβορτίτη και την ιστορία της ομάδας. Μιας ομάδας που θέλει να λέγεται μεγάλη και ειναι.

Εξι αγώνες μετά την έναρξη του πρωταθλήματος και ενώ η ομάδα βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της βαθμολογίας αήττητη, απολύτως ο προπονητής της (Ταβλαρίδης) και στη θέση του προσλαμβάνεται πάλι ο Γ. Μιχαηλίδης.

Ο λόγος της απομάκρυνσης του πετυχημένου προπονητή (σύμφωνα με τα αποτελέσματα) είναι η ασυμφωνία χαρακτήρων με μέλος ή μέλη της διοικήσεως.

Όλοι οι φίλαθλοι, πάντως, ελπίζουν η επιλογή της επαναπρόσληψης του Γ. Μιχαηλίδη να αποβεί προς οφέλος του συλλόγου, ειδάλλως, η διοίκηση θα βρεθεί προ των ευθυνών της.

Τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα φαίνεται να τη δικαιώνουν, αφού η πορεία της ομάδας συνεχίζει να είναι εξαιρετική.

Οι έχοντες (οικονομικοί χορηγοί) και οι κατέχοντες (τις θέσεις της διοίκησης) πρέπει να γνωρίζουν, όμως, ότι δεν αρκούν μόνο τα αποτελέσματα, αλλά η ομάδα πρέπει να παρουσιάζει και σπουδαίο θέαμα στους φιλάθλους. Ετοι, έχει μάθει ο φίλαθλος του Αγίου Αθανασίου. Μέχρι τώρα, μόνο στον αγώνα με τον Εθνικό Μουριώνη απόδοση της ομάδας κυρώθηκε σε υψηλά ποιοτικά επίπεδα. Ελπίζουμε ο αγώνας αυτός να είναι η απαρχή μιας καλύτερης συνέχειας.

Πάντως, οι άνθρωποι που διοικούν το σύλλογο με επικεφαλής το Σάββα Μιχαηλίδη φαίνεται να έχουν μεγάλες φιλοδοξίες και δεν τις κρύβουν. Φιλοδοξίες που φτάνουν μέχρι

την κατάκτηση του πρωταθλήματος και την άνοδο στη Γ' Εθνική κατηγορία. Μια κατηγορία που αποτελεί την κρυφή ή φανερή επιμομία του κάθε αγιοθανασίτη φιλάθλου.

Γ' αυτό πρέπει, επίσης, να γνωρίζουν ότι όλοι οι φίλαθλοι στηρίζουν και υποστηρίζουν τις προσπάθειές τους φτάνει αυτές να αποβιάνουν σε όφελος του συλλόγου και του Αγίου Αθανασίου.

Η κριτική και η διαφορετική άποψη που έχουν μερικοί φίλαθλοι για θέματα της ομάδας πρέπει να είναι καλοδεχούμενη και να μη θεωρείται εστία προβλήματος από τους διοικούντες.

Κι αυτό γράφεται γιατί ορισμένοι θέλουν να χωρίζουν τους οπαδούς του Μ. Αλέξανδρου σε καφενεία και παρέες. Την ώρα, μάλιστα, που η ομάδα πραγματοποιεί μια πολύ καλή πορεία.

Στον αγωνιστικό τομέα τώρα, και από την έκτη αγωνιστική μέχρι σήμερα, ο Μ. Αλέξανδρος κατόρθωσε να πετύχει τέσσερις νίκες και δύο ισοπαλίες, ενώ απέτυχε μία φορά (Κιλκισιακό), που τον έφεραν στις πρώτες θέσεις της βαθμολογίας. Στοχεύει, πλέον, ακόμη και στην κατάκτηση της κορυφής, αφού το πρόγραμμα προς το τέλος του πρώτου γύρου τον φέρνει αντιμέτωπο με θεωρητικά ευκολότερες ομάδες.

Επιγραμμικά αναφέρονται παρακάτω τα αποτελέσματα των τελευταίων αγωνιστικών.

6η αγωνιστική
Μ. Αλέξανδρος - Καλοχώρι: 2 - 1

Πιο εύκολα, απ' ό,τι δείχνει το αποτέλεσμα, επιβλήθηκε του Μ. Αλέξανδρου Καλοχώριου ο Αγιος Αθανασίος, πετυχαίνοντας γρήγορα δύο γκολ στα α' ημήχρονο. Προβλημάτισε με τη μέτρια απόδοσή του στο β' ημήχρονο.

7η αγωνιστική
Κιλκισιακός - Μ. Αλέξανδρος: 1 - 0

Η αλλαγή προπονητή έφερε και την πρώτη ήττα με 1 - 0 στο Κιλκίς. Έχασε την ευκαιρία ο Μ. Αλέξανδρος ν' αποσπάσει ένα θετικό αποτέλεσμα παρά την υπεροχή του και το σκληρό παιχνίδι των γηπεδούχων.

8η αγωνιστική
Μ. Αλέξανδρος - Ορφέας Αλεξανδρούπολης: 1 - 1

Ισοπαλία με 1 - 1 γκολ,

παραχώρησε ο Μ. Αλέξανδρος, στο μεγάλο ντερμπι αυτής της αγωνιστικής στον Ορφέα Αλεξανδρούπολης, που έγινε παρουσία πολλών φιλάθλων. Ο Γιάννης Γρηγοριάδης ισοφάρισε, με έξοχο τρόπο, τους φιλοξενούμενους που προηγήθηκαν.

9η αγωνιστική
Πανθρακικός / Ξυλογανή - Μ. Αλέξανδρος: 1 - 1

Στο τελευταίο λεπτό, κυριολεχτικά έκλεψε το βαθμό της ισοπαλίας στην Κομοτηνή ο Άγιος Αθανασίος. Το πολύτιμο γκολ πέτυχε ο Κεφαλίδης, ο οποίος μπήκε σαν αλλαγή στο 86'. Κατά τα άλλα έγινε ένα παιχνίδι κέντρου με λίγες φάσεις που αντικατοπτρίζει το ισόπαλο αποτέλεσμα.

10η αγωνιστική
Μ. Αλέξανδρος - Ορφέας Ελευθερούπολης: 3 - 1

Χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες επιβλήθηκε ο Μ. Αλέξανδρος της Ελευθερούπολης με 3 - 1 στο γειτονικό ντέρμπι. Το σκορ θα μπρούσε να ήταν μεγαλύτερο, αν οι επιθετικοί του Αγίου Αθανασίου ήταν πιο αποτελεσματικοί.

Τα τρία όμορφα γκολ πέτυχαν οι Κεσικάδης, Δέτσιος και Δανάς.

11η αγωνιστική
Αχιλλέας Κιλκίς - Μ. Αλέξανδρος: 0 - 3

Εντυπωσιακός ο Μ. Αλέξανδρος πέτυχε μεγάλη εκτός έδρας νίκη με 3 - 0 επί του Αχιλλέα Κιλκίς. Η ανωτερότη-

Φάση από πρόσφατο αγώνα της ομάδας μας

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Η φετινή χρονιά, όπως αναμενόταν, θα είναι δύσκολη για την Ακαδημία Ποδοσφαίρου. Είναι μια χρονιά καινούριας αρχής με παιάτες που η ηλικία τους δεν ξεπερνά τα 15 χρόνια. Είναι μια χρονιά που μπαίνουν οι βάσεις για τη μετέπειτα καλύτερη πορεία αυτής της ομάδας και αυτών των παιδών.

Γ' αυτό τα άσχημα αποτελέσματα στους αγώνες της με ομάδες που εμπειρεύουν τους ανθρώπους της και τους νεαρούς ποδοσφαίριστές. Ούτε να δημιουργούν δυσαρέσκεια στους φιλάθλους που την παρακολούθησαν.

Η συμπαράσταση και ενθάρρυνση πρέπει να είναι μεγαλύτερη τώρα.

Δεν πρέπει να φορτωθεί μεγαλύτερο ψυχολογικό βάρος αυτή η ομάδα που αποτελείται από παιδιά. Ο χρόνος πιστεύουμε ότι δουλεύει γι' αυτούς και θα δικαιώσει πολλούς απ' αυτούς που δουλεύουν σωστά.

Παρακάτω τα αποτελέσματα της ΠΑΜΑ και η βαθμολογία του Α' ομίλου της Β' ερασιτεχνικής

Προάστειο - ΠΑΜΑ:	1 - 0
ΠΑΜΑ - Αθηναϊκή Χαρτοπ.:	1 - 2
ΠΑΜΑ Ελπίδα Δράμας:	5 - 0
Δόξα Καστρινός - ΠΑΜΑ:	10 - 0
ΠΑΜΑ - Αδριανή:	3 - 1
Μικροχώρι - ΠΑΜΑ:	1 - 0
Κύργια - ΠΑΜΑ	1 - 0

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Β' ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗΣ - Α' ΟΜΙΛΟΣ		
1. Κύργια	32 - 1	33
2. Πλατανιά	32 - 9	27
3. Δόξα Καστρινός	53 - 5	24
4. Ήφαιστος	19 - 11	21
5. Ν. Σεβάστεια	13 - 13	18
6. Μικροχώρι	17 - 18	14
7. Μαυρόβατος	13 - 24	12
8. Ελπίδα Δράμας	13 - 31	11
9. Αθηναϊκή Χαρτοποίια	25 - 26	10
10. Αδριανή	12 - 30	8
11. ΠΑΜΑ Αγ. Αθανασίου	16 - 26	6
12. Προάστειο	11 - 56	5

ψαροταβέρνα

"Η ΚΑΛΗ"

ΣΤΟΝ
ΑΓΙΟ ΑΘΑΝΑΣΙΟ

Τεχνικό Γραφείο
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΒΑΤΣΑΛΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΣΟΠΙΑΔΗΣ
Μηχανολογοί - Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί

<ul style

Γιάννης Τσαρούχης "Γέννηση του Χριστού", 1946

16σέλιδη Βοϊράνη

Ξεκινήσαμε πριν από πέντε χρόνια τη δύσκολη προσπάθεια της έκδοσης της "Βοϊράνης" έχοντας αμφιβολίες αν μπορούμε να καλύψουμε τις τέσσερις σελίδες της. Φθάσαμε σήμερα αισίως στις 16 σελίδες και το πρόβλημά μας είναι ότι δεν επαρκούν για να χωρέσουν το υλικό που έχουμε στη διάθεσή μας. Πρόκειται στ' αλήθεια για ένα πολύ παρήγορο σημάδι που ελπίζουμε νάχει συνέχεια. Το χωριό μας σφύζει από ζωή, οι κάτοικοι του δημιουργούν, οι νέοι του έχουν ανάγκη να εκφραστούν. Η βοϊράνη μπορεί και πρέπει να αποτελεί το βήμα για την δημοσιοποίηση και προβολή κάθε καλής προσπάθειας,

αλλά συγχρόνως και το μέσο άσκησης κριτικής για όσα δεν γίνονται ή για όσα κρίνεται ότι γίνονται εσφαλμένα. Ας μη διστάζει λοιπόν κανείς. Στείλτε στην "Βοϊράνη" τις σκέψεις σας, τους προβληματισμούς σας, τις προτάσεις σας, τις υποδείξεις σας, για να είμαστε σε θέση να την δούμε μεγαλύτερη, πιο ποιοτική και κυρίως να λέμε ότι η προσπάθειά μας μιλάει στις ψυχές σας.

Πολιτιστικός σύλλογος και χορευτικά

Βρέθηκα στο γλέντι που οργάνωσε η Κοινότητα του χωριού για να τιμήσει τον κ. Πρόδρομο Εμφιετζόγλου, κατά τη διάρκεια του οποίου μάλιστα ανα-

κηρύχθηκε επίτιμος δημότης της.

Ήταν μια ιδιαίτερα ζεστή και ανθρώπινη εκδήλωση, που την τίμησαν όλες οι αρχές του Νομού και καλύφθηκε από όλα τα δημοσιογραφικά μέσα.

Παρών στην εκδήλωση και ο Πολιτιστικός Σύλλογος με παραδοσιακά μουσικά όργανα και χορούς απ' τα χορευτικά του.

Ενώ όμως είναι γνωστό ότι οι κάτοικοι του χωριού μας είναι στη συντριπτική πλειοψηφία τους πόντιοι και θρακιώτες και λογικά αναμένει κάποιος, σε παρόμοιες εκδηλώσεις, να εκφράζονται όλα τα πιο πάνω στοιχεία, σχεδόν πάντα εκπροσωπούμαστε από ποντιακούς χορούς, που ναι μεν με περισσή χάρη

και ζωντάνια αποδίδονται από άξιους απογόνους των προσφύγων ποντίων, πλην όμως δεν καλύπτουν την πιο πάνω εύλογη αξίωση. Το ίδιο λοιπόν συνέβη και στην εκδήλωση αυτή προκαλώντας την εύλογη απορία αυτών που την παρακολούθησαν. Είναι καιρός και θα πρέπει να αποτελέσει κύρια μέριμνα του συλλόγου για το μέλλον, η οργάνωση και η παρουσίαση και θρακιώτικων χορευτικών με σεβασμό στην παράδοση, για να ικανοποιηθεί έτσι το κοινό αίσθημα όλων των κατοίκων του χωριού και όχι των μισών.

Αξιοποίηση πηγών "Βοϊράνης"

Διαβάσαμε πρόσφατα στον ημερήσιο τοπικό τύπο (Πρωινός Τύπος 30.11.96) αναφορά του νομαρχιακού συμβούλου κ. Καπατζόγλου προς τον πρόεδρο του Νομαρχιακού Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία (για το γνωστό έργο της αξιοποίησης και ανάπλασης της ευρύτερης περιοχής των πηγών), η οικονομική πρόβλεψη της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι μηδενική και η σχετική μελέτη βρίσκεται σε "κάποια συρτάρια και δεν κινείται καθόλου".

Το γεγονός αυτό, εφ όσον είναι αληθές, σε συνδυασμό με τα καταγγελόμενα από τον ίδιο νομαρχιακό σύμβουλο, ότι από τα 17,5 δις. περίπου που δικαιούται ν' απορροφήσει ο Ν. Δράμας για διά-

φορά έργα, από το πακέτο Ντελόρ - 2, έχουν απορροφηθεί μόνο τα 4 δισ. και μένουν αδιάθετα 11,5 δισ. με ορατό πλέον τον κίνδυνο απιώλειας τους, όχι μόνο μας στεναχωρεί, αλλά και μας προβληματίζει αρνητικά. Ρωτούμε λοιπόν τους αρμόδιους (Κοινότητα, Νομαρχία) γιατί αυτή η αδράνεια, όταν είναι γνωστό ότι και η μελέτη υπάρχει και ότι το έργο αυτό θα αλλάξει την εικόνα της περιοχής μας και θα την καταστήσει πόλο τουριστικής ανάπτυξης.

Έρευνα για τους Εβραίους της Δράμας

Παρακολουθήσαμε με ενδιαφέρον την δημοσιευμένη σε συνέχειες, στον

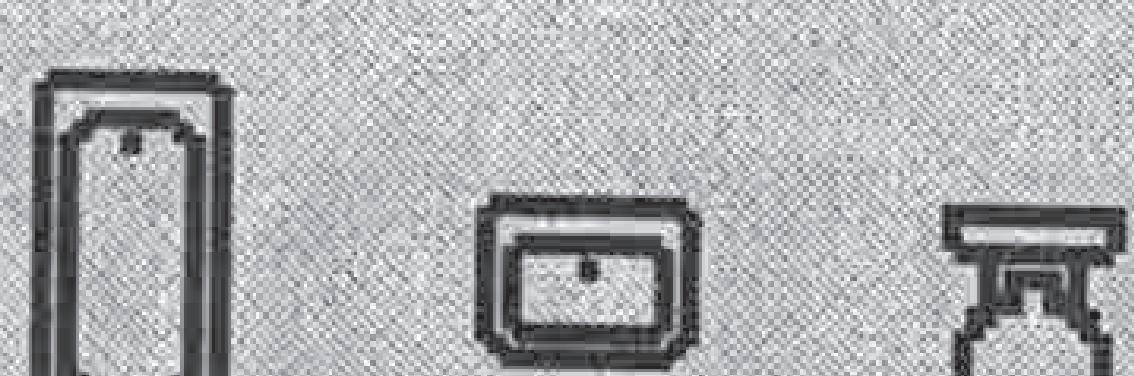
"Πρωινό τύπο" της Δράμας, έρευνα για τους Εβραίους της Δράμας, με στοιχεία και πλούσιο φωτογραφικό υλικό για την εγκατάσταση και την εξέλιξή τους στην περιοχή μας. Την επιμέλεια της ενδιαφέρουσας αυτής έρευνας έχει η συγχωριανή μας Δήμητρα Μαντζώρη, που είναι και μέλος της συντακτικής επιτροπής της "Βοϊράνης". Η Δήμητρα λοιπόν σιγά - σιγά μα σταθερά, δίνει το δημοσιογραφικό της παρόν μέσα από τις στήλες της ημερήσιας τοπικής μας εφημερίδας "Π.Τ." Θέτοντας υγιείς βάσεις για δημοσιογραφική εξέλιξη και καριέρα.

Βέβαια πολύ θα

Τηλεφωνικός κατάλογος συνδρομές

Είναι βέβαιο ότι οι κάτοικοι του χωριού μας είχαν ανάγκη έναν τηλεφωνικό κατάλογο με τα τηλέφωνα όλων των συγχωριανών καθώς και τα χρήσιμα τηλέφωνα όλης της περιοχής. Ακούγαμε το θέμα να συζητιέται πολύ καιρό τώρα, αλλά δεν βλέπαμε την υλοποίησή του. Να λοιπόν που ήρθε ο καιρός μέσω της "Βοϊράνης" να γίνει πραγματικότητα και να μοιραστεί δωρεάν σ' όλους τους κατοίκους. Ελπίζουμε ότι θα τους βοηθήσει αρκετά στις σχέσεις και τις ασχολίες τους και ότι θα αποτελέσει μια επιπλέον αφορμή να δουν με περισσότερη σοβαρότητα το πρόβλημα των συνδρομών προς τη "Βοϊράνη".

ΣΤΑΥΡΟΣ Δ. ΣΚΑΡΟΓΛΟΥ

ΕΙΔΗ ΥΓΕΙΝΗΣ - ΧΡΩΜΑΤΑ - ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ - ΗΛΙΑΚΟΙ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ

* ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

66.431 & 66.188

GOLD

BΙΟΤΕΧΝΙΑ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ - ΣΦΟΛΙΑΤΑΣ *

Γιώργος Πορτούπογλου

ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΑΣ *

παραγγελίες (0521) 66.267 & 66.828

ΟΥΖΕΡΙ - ΣΝΑΚ ΜΠΑΡ

"η ΒΟΪΡΑΝΗ"

ΟΛΑ ΤΑ
ΕΙΔΗ ΜΑΣ
ΚΑΙ ΣΕ
ΠΑΚΕΤΟ

Αν σας ενδιαφέρει το καλό φαγητό,
σε συνδυασμό με την άψογη εξυπηρέτηση,
ελάτε σε μας.

ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ

Αφοι ΤΑΚΤΣΙΔΗ

ΑΝΟΙΧΤΑ ΟΛΗ ΜΕΡΑ ● ΤΗΛ. παραγγελιών 68.690